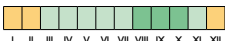

Klyde

Recurvirostra avocetta

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Pied avocet
 Säbelschnäbler
 Kluit

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi
Let genkendelig på grund af det smalle, spidse og opad krummede næb.	Yngler ved kysterne i den vestlige del af Østersøen og helt over til Frankrig, i Middelhavsområdet såvel som i steppemråder fra Ungarn til Kina. Yngler endvidere i Øst- og Sydafrika.	Ynglested: Yngler i vegetationsfattige områder på kysten, f.eks. områder med grus og sten eller strandenge.	Små hvirvelløse dyr som fanges på helt lavt vand - krebsdyr, insekter, lejlighedsvis også fiskeyngel. Søger føde ved at svinge hovedet opad for at fange føde af næbbet gennem vand.	 4 23-25 dage 35-42 dage

Andet

Klyde: 27 år og 10 måneder.
 Når fået **navn** efter sit karakteristiske kald - "kly".
 er rede, æg og unger ved med heftige greb og skrig at jage "truslen" bort.
 glene har brug for meget varme og derfor ofte krybe ind under de voksnes fjerdrag.

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fuglere i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Klyde

Illustration: Staffen Walentz

Trækfugleprofiler

Vejledning til ornitologiske ture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet

Wadden Sea National Park

Udarbejdelsen af trækfugleprofilerne er baseret på en uddeling ("Exkursionsblætter") fra Nationalparkverwaltung Niedersächsisches Vadehav til ornitologiske arrangementer som en del af de årlige trækfugledage i Nationalpark Niedersächsisches Vadehav. Ideen og alle tegninger samt revisionen af teksterne blev stillet til rådighed for Den Internationale Vadehavsskole til udvikling af en verdensarvsudgave til brug i uddannelsesarbejdet i hele Vadehavet.

www.zugvogeltage.de

Nationalparkverwaltung Niedersächsisches Wattenmeer
Virchowstr. 1, 26382 Wilhelmshaven, Germany
www.nationalpark-wattenmeer.de

WWF Deutschland
International Wadden Sea School
Hafenstraße 3, 25813 Husum, Germany
www.iwss.org

EDUCATION &
INTERPRETATION
FOR THE
WADDEN SEA
WORLD HERITAGE

UNITED FOR

www.waddensea-worldheritage.org
www.nationalpark-wattenmeer.de
www.iwss.org

Redaktører: Anke Hofmeister (Wadden Sea National Park Authority of Lower Saxony), Anja Szczesinski (WWF Germany)
Tekstgrundlag: Dr. Jochen Dierschke, Petra Potel
Teknisk rådgivning: Peter Südbeck, Dr Rune Michaelis, Dr Florian Packmor (Wadden Sea National Park Authority of Lower Saxony), Reno Lottmann, Klaus Günther (Wadden Sea Protection Station) og andre medlemmer af den trilaterale ekspertgruppe for træk- og ynglefugle
Titelfoto: Lukas Lehmann
Illustrationer: Steffen Walentowitz, Claus Rabba (individually credited)
Kort over trækruter: Reno Lottmann
Design: Liebmann Feine Grafik
Kilde: Filen kan downloades gratis til formidlere af vadehavsundervisning på www.iwss.org/resources

1. udgave 2024

Kilder:

Koffijberg K., Bregnballe T., Frikke J., Gnep B., Hälterlein B., Hansen M. B., Körber P., Reichert G., Umland J., van der Meij T. 2020. **Breeding Birds in the Wadden Sea: Trends 1991–2017 and results of total counts in 2006 and 2012.** Wadden Sea Ecosystem No. 40. Common Wadden Sea Secretariat, Joint Monitoring Group of Breeding Birds in the Wadden Sea, Wilhelmshaven, Germany.

Kleefstra R., Bregnballe T., Frikke J., Günther K., Hälterlein B., Hansen M.B., Hornman M., Ludwig J., Meyer J., Scheiffarth G. 2022. **Trends of Migratory and Wintering Waterbirds in the Wadden Sea 1987/1988–2019/2020.** Wadden Sea Ecosystem No. 41. Common Wadden Sea Secretariat, Expert Group Migratory Birds, Wilhelmshaven, Germany.

van Roomen M., Citegetse G., Crowe O., Dodman T., Hagemeyer W., Meise K., Schekkerman H. (eds) 2022. **East Atlantic Flyway Assessment 2020. The status of coastal waterbird populations and their sites. Wadden Sea Flyway Initiative p/a CWSS,** Wilhelmshaven, Germany, Wetlands International, Wageningen, The Netherlands, BirdLife International, Cambridge, United Kingdom.

BirdLife International. 2021. **European Red List of Birds.** Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Fuglediversitet i Verdensarv Vadehavet – Oplev og inspirer

Vadehavet ved Nordsødkysten i Tyskland, Danmark og Holland er en unik rasteplads for mere end ti millioner trækfugle. Hvert forår og efterår samler de energi her til deres langdistanceflyvninger langs den østatlantiske trækroute, som strækker sig fra den arktiske tundra til Afrikas kyster. De forskelligartede levesteder – fra det åbne hav til vadeblader og strandeng – giver fuglene hårdt tiltrængt føde og ly på deres ofte tusindvis af kilometer lange trækroute.

Vadehavets centrale rolle som rasteplads for trækfugle og dets ekstraordinære biodiversitet var blandt de afgørende faktorer for, at det blev anerkendt som UNESCO-verdensarv. Som et af de sidste stort set uberørte naturområder i Europa muliggør Vadehavet uforstyrrede økologiske processer og er et vigtigt tilflugtssted for millioner af vade- og vandfugle.

Talrige ornitologiske arrangementer i hele verdensarvsområdet bringer besøgende og lokalbefolkningen tættere på fuglenes fascinerende verden. Trækfugleprofilerne, der er samlet her, giver fugleguider værdifuld støtte til ansueliggørende formidling.

God fornøjelse med brugen af profilerne

Anja Szczesinski

Peter Südbek

Bemærkninger til brugen af profilerne

På forsiden er den enkelte art illustreret med karakteristiske tegninger og små kort over trækruiter. Bagsiden giver samlet oplysning om fuglenes kendetegn, forekomst, trækruiter, føde og sæsonmæssige forekomst.

Bestandstallene er hentet fra de seneste tilgængelige publikationer fra det trilaterale Vadehavssamarbejdes overvågningsprogram for raste- og ynglefugle, East Atlantic Flyway Assessment Report og den europæiske rødliste over fugle. For Skestorken var nyere data for hele Vadehavet allerede tilgængelige på tidspunktet for udarbejdelse af denne serie, derfor er tallene fra 2022 angivet her.

Forklaring

Forekomst i Vadehavet

- hele året, meget almindelig
- hele året, almindelig
- hele året, i lille antal
- næsten hele året, i lille antal
- undtagelsesvis
- aldrig

Samlet bestand

- ingen bestand
- ? - ingen data

Ynglebiologi

- Antal æg i reden
- Rugeperiode
- Periode til unger er flyvefærdige

Almindelig ryle

Bjergirisk

Bjerglærke

Blå kærhøg

Blisgås

Bramgås

Edderfugl

Engpiber

Fjordterne

Grågås

Gravand

Hættemåge

Havterne

Hjejle

Hvidklire

Islandsk ryle

Klyde

Knortegås

Krikand

Lille kobbersneppe

Mosehornugle

Pibeand

Rødben

Rørhøg

Sandløber

Sildemåge

Skeand

Snespurv

Skestork

Sølvhejre

Sølvmåge

Sortgrå ryle

Splitterne

Stenpikker

Stenvender

Stor kobbersneppe

Stormmåge

Stor præstekrave

Storspove

Strandhjejle

Strandskade

Svartbag

Vibe

Denne oversigt viser alle trækfugleprofiler i alfabetisk rækkefølge. Placeringen af profilerne i filen følger gruppertilhørsforholdet (ænder, vadefugle osv.).

Et klik på et miniaturebillede fører direkte til den pågældende art. Knapperne   giver mulighed for at navigere mellem forsiden og bagsiden af den enkelte profil. Pilen fører tilbage til den samlede oversigt.

Knortegås

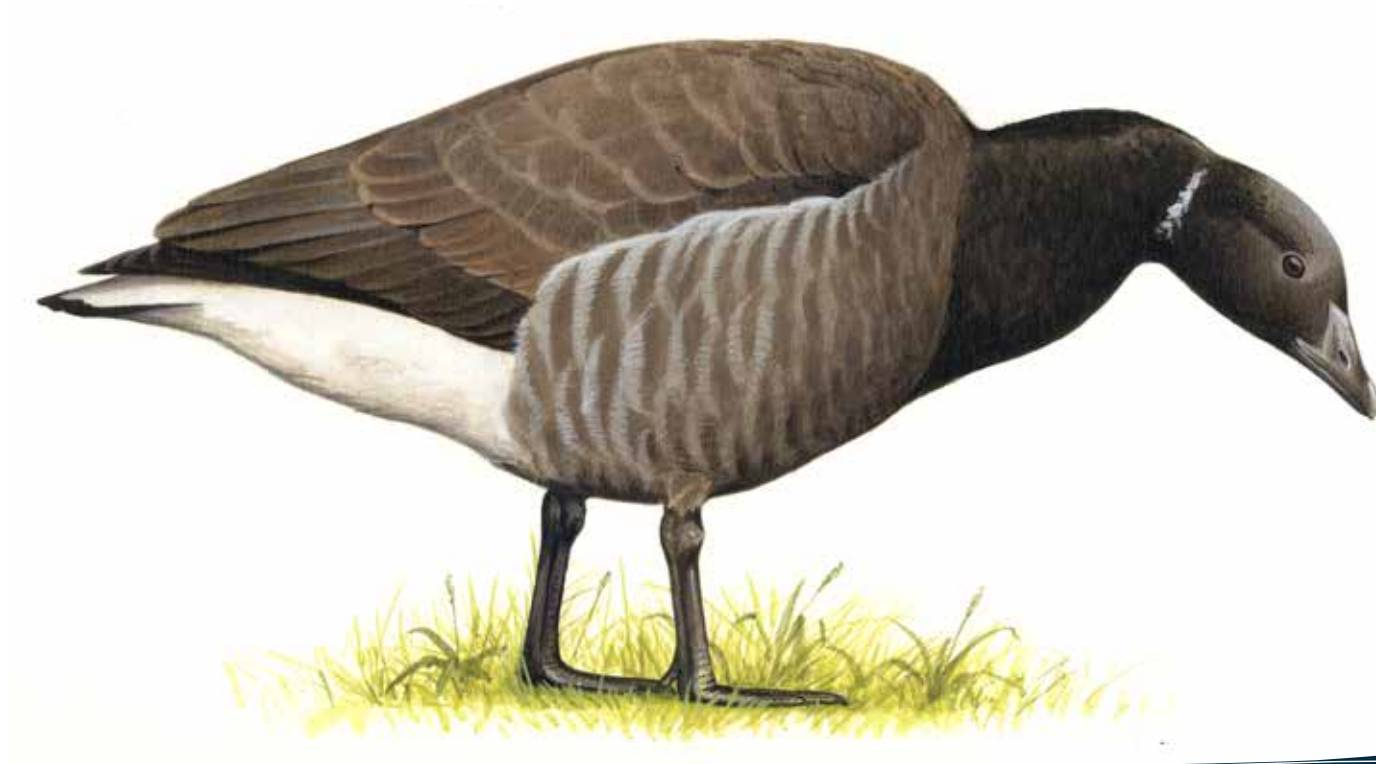

Illustration: Steffen Walentowitz

Knortegås

Branta bernicla

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

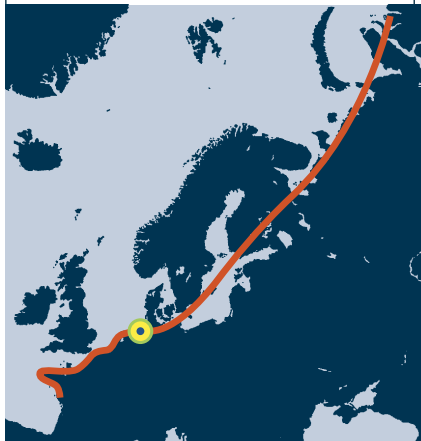

 Brent goose

 Ringelgans

 Rotgans

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Den mindste af vores rajgæs, sort hoved og hals, hvid halsring; grå krop, flankerne noget lysere.</p> <p>Kønsbestemmelse: Hanner er lidt større end hunner.</p> <p>Aldersbestemmelse: Ungfugle uden halsring, med hvide vingebånd.</p>	<p>Yngler næsten udelukkende på Taymirhalvøen i det nordlige Sibirien.</p> <p>Overvintrer i mindre antal i Vadehavet, men især i Vesteuropa.</p> <p>Om sommeren kun sporadisk i Vadehavet.</p>	<p>Yngletid: Tundra ved kysterne af Ishavet, ofte i kolonier på øer. Yngler lejlighedsvis i nærheden af sneugle- eller rovfuglere der, da disse rovfugle jager polarræve væk.</p> <p>Træk/vinter: Strandenge og marskområder i Vadehavet og Vesteuropa</p>	<p>Yngletid: Tang, lav, mos, små planter.</p> <p>Træk/vinter: Ålegræs, annelgræs, kveller, grønalger.</p>	 3–5	 24–26 dage	 ca. 40 dage
Andet						
<p>Ældste knortegås: 28 år og 8 måneder.</p> <p>Bestandsnedgang i 1930'erne, delvist grundet fødevaremangel (tilbagegang i ålegræsbestanden).</p> <p>Bestandsfremgang siden 1960'erne, bl.a. på grund af forbud mod jagt, hvilket også har reduceret fuglenes flugtafstand til omkring 1/10.</p>						

Samlet bestand (flyway) 211.000

Bestand af rastende fugle ynglefugle*

Vadehavet maks. 189.461 –

DK maks. 14.457 –

DE SH maks. 88.645 –

DE NDS, HH maks. 17.278 –

NL maks. 90.580 –

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Bramgåås

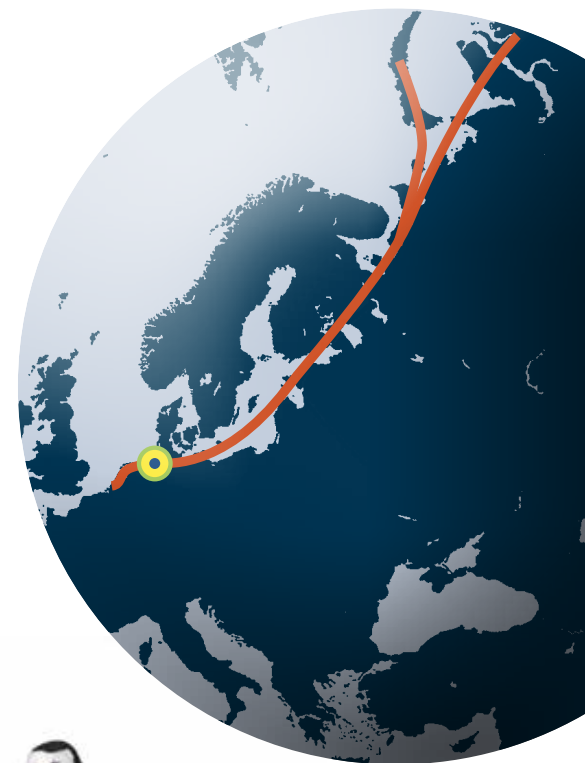

Illustration: Steffen Walentowitz

Bramgås

Branta leucopsis

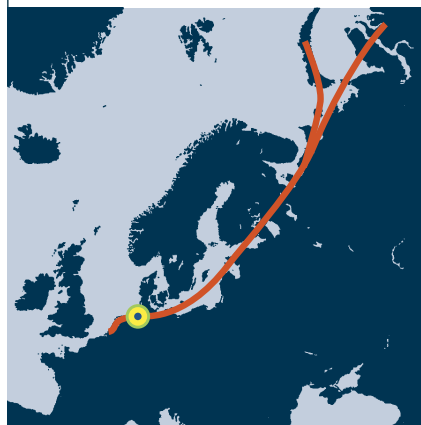
 Barnacle goose

 Weißwangengans

 Brandgans

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Andet		
<p>Lille gås, lidt større end knor-tegås. Hoved og hals sort, hvide kinder, top grå/sort hvidmønstret, undersiden hvidlig.</p> <p>Aldersbestemmelse: Bagflanker på ungfugle diffust plettede, hos ældre udfarvede fugle let sribede. Tøjlestripen diffust mørk hos ungfugle, rent sort hos ældre fugle.</p>	<p>Yngler hovedsageligt på tundraen i det nordlige Rusland. Siden 1980'erne også i Sverige, og på det seneste også i stigende grad i Vadehavet.</p> <p>Overvintrer hovedsageligt i Vadehavet og i det tysk-hollandske lavland.</p>	<p>Yngletid: Kysttundra, ofte store kolonier og i nærheden af sneugle- eller rovfuglereeder, da disse rovfugle jager polarræve væk.</p> <p>Træk/vinter: Stranden-ge og marskområder i Vadehavet, græsarealer, men også i nogle tilfælde brakmarker og landbrugsjorde.</p>	<p>Yngletid: Blade og skud fra arktiske planter.</p> <p>Træk/vinter: Annelgræs og andre græsser samt vintersæd.</p>	 4-5	 24-25 dage	 40-45 dage
<p>Ældste bramgås: 28 år.</p> <p>Bestanden er steget markant i løbet af de sidste 20 år, delvist grundet jagtforbud. Yngleområdet i Arktis har bredt sig mod vest og er derved blevet udvidet.</p>						

Samlet bestand (flyway)		1,4 millioner	
Bestand af		rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks.	579.956	ca. 727
DK	maks.	126.760	ca. 6
DE	SH	maks. 189.191	ca. 386
	NDS, HH	maks. 113.406	ca. 47
NL	maks.	220.501	ca. 288

Data i individer, *i par

Blisgås

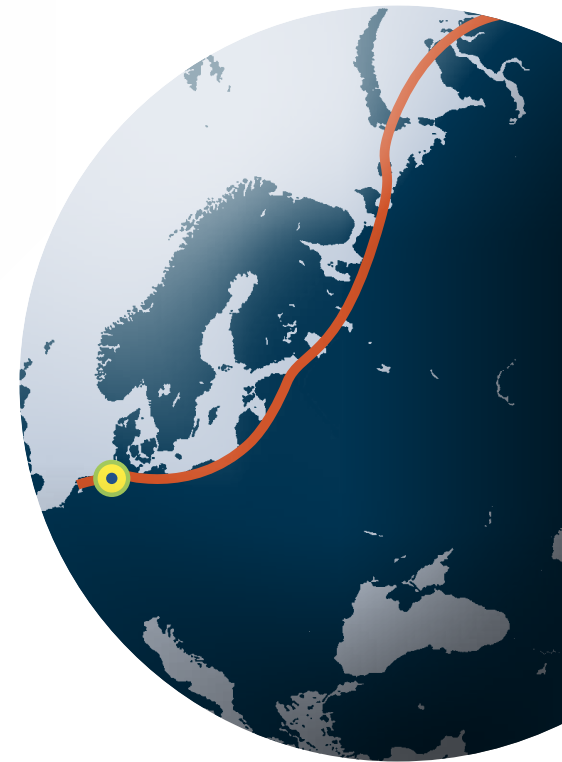
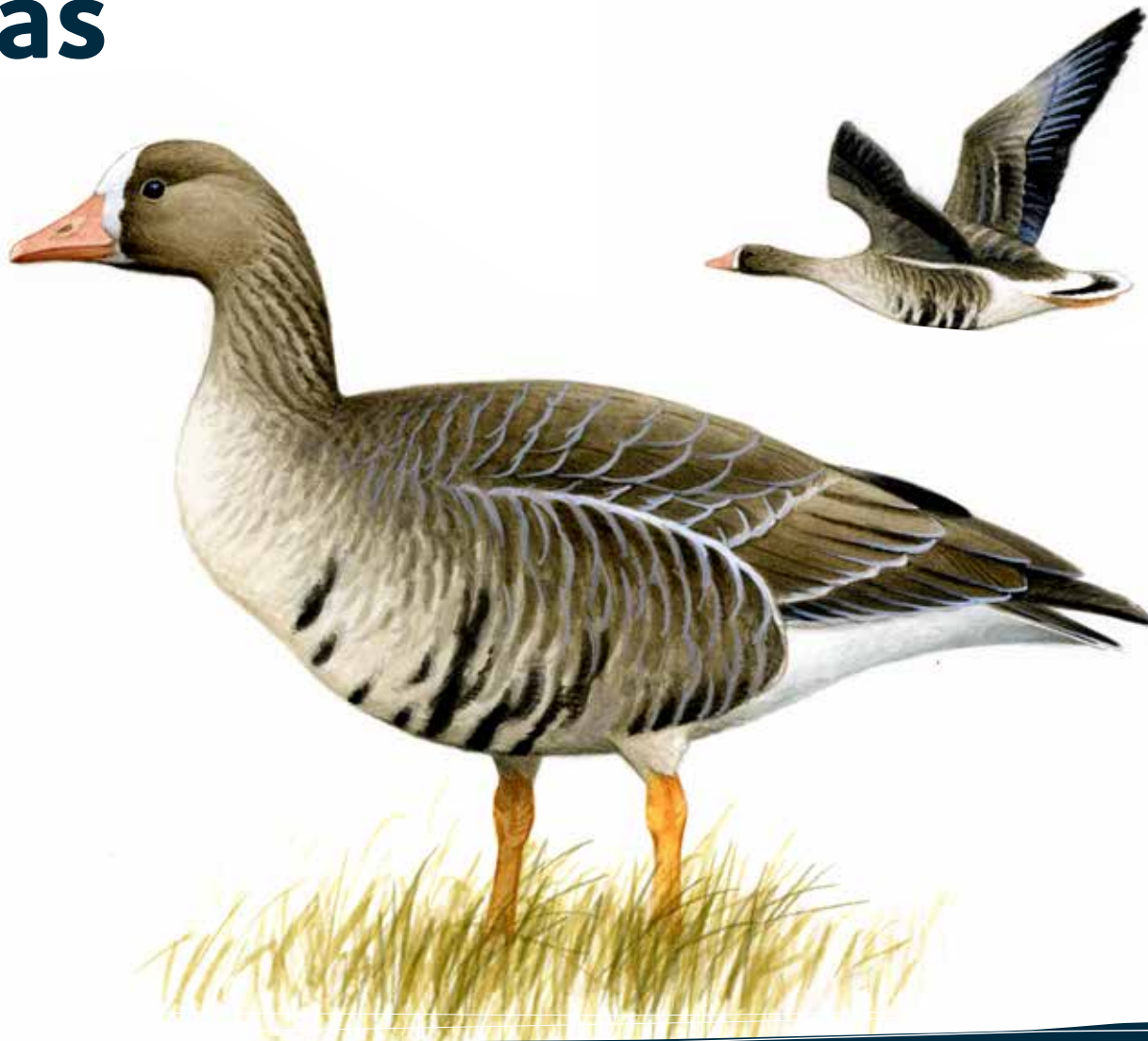

Illustration: Steffen Walentowitz

Blisgås

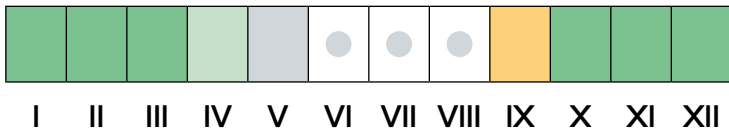
Anser albifrons

 White-fronted goose

 Blässgans

 Kolgans

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Mindre og mørkere i farven end grågås.</p> <p>Voksne fugle med tydelig sort bugstribе og hvide pandeblis er næsten umiskendelige.</p> <p>Ungfugle har hverken bugstribе eller hvid pandeblis, men sort næbspids ("søm"). Kalder gerne og ivrigt.</p>	<p>Forskellige underarter yngler på tundraen i Rusland, Grønland og Nordamerika.</p> <p>Overvintringsområder i Central- og Vesteuropa såvel som i Sydøsteuropa.</p>	<p>Yngletid: Højtliggende steder i arktisk tundra</p> <p>Træk/vinter: Eng- og græsarealer, sjældnere på marker</p>	<p>Plantedele, overvejende græsser</p>	 5–6	 27–28 dage	 40–43 dage
Andet						
<p>Ældste fugl: 25 år og 3 måneder</p> <p>Har fået navn efter den hvide blis over næbbet.</p> <p>Den globalt truede dværggås har også en lys pandeblis og kan derfor let forveksles med blisgåsen – et af argumenterne for ikke at genindføre jagttid på blisgæs.</p> <p>Blisgæs danner par for livet.</p> <p>Mens vinterbestandene i Tyskland er steget betydeligt, er de faldet i det sydøstlige Europa. En vis udveksling mellem de to overvintringsområder er dokumenteret ved ringmærkning.</p>						

Samlet bestand (Europa)
1,18 millioner– 1,97 millioner

Data i individer

Grågås

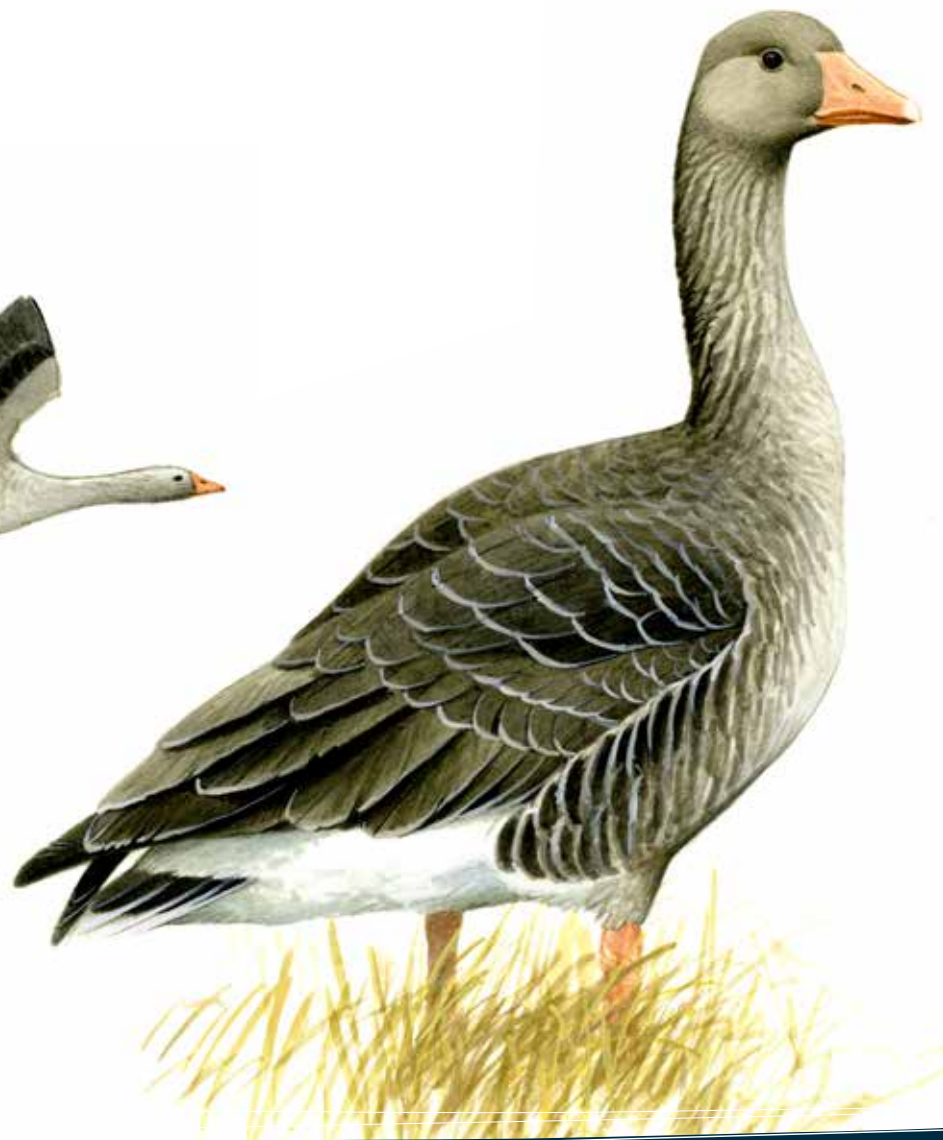

Illustration: Steffen Walentowitz

Grågås

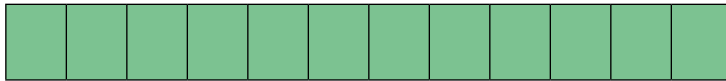
Anser anser

 Greylag goose

 Graugans

 Grauwe Gans

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Største og kraftigste grågås med stor, næsten trekantet orange til lyserødt næb.</p> <p>Forvingen er tydeligt lysere end resten af vingen under flugten – et godt kendetegn for arten!</p>	<p>Pletvist udbredt fra Vesteuropa til Østasien. Udsat og naturaliseret i mange områder af Centraleuropa.</p> <p>Overvintrer så langt mod syd som det sydvestlige Europa og selv i Nordafrika.</p>	<p>Yngletid: Hovedsageligt i vådområder inde i landet.</p> <p>Træk/vinter: Eng- og græsarealer, sjældnere marker.</p>	<p>Land- og vandplanter såsom græsser, urter og stauder.</p>	 4–6	 27–29 dage	 50–60 dage
				Andet		
				<p>Ældste fugl: 24 år.</p> <p>Forfaderen til tamgåsen, som findes i alle variationer af den naturlige vildtfarvede dragt (sjælden) til hvid (almindelig).</p> <p>Yngler meget tidligt på året – allerede i slutningen af marts kan de første unger klækkes.</p>		

Samlet bestand (flyway)
790.000

Data i individer

Gravand

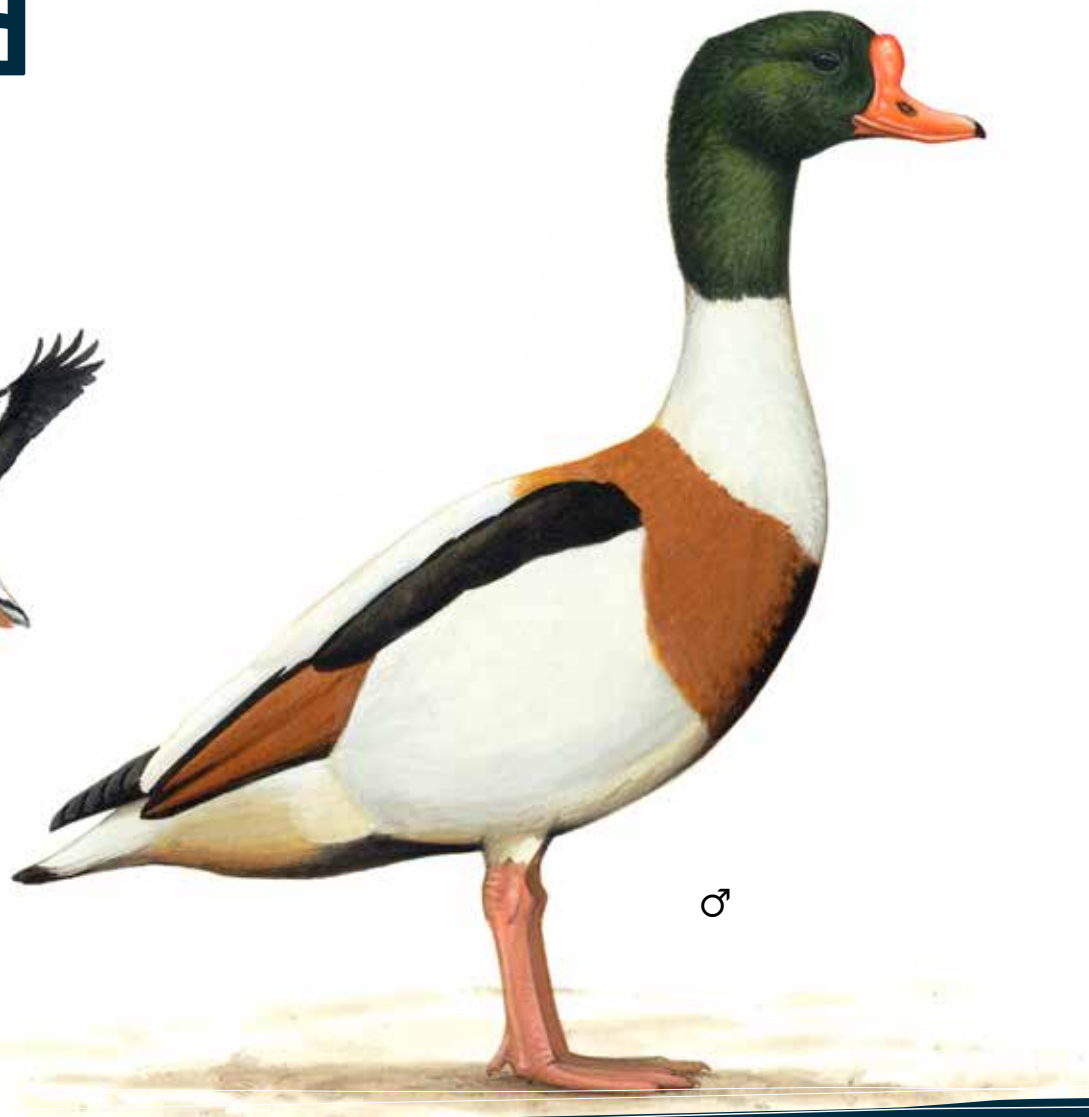
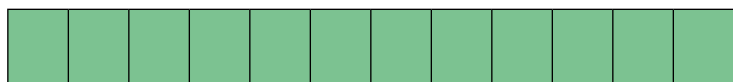

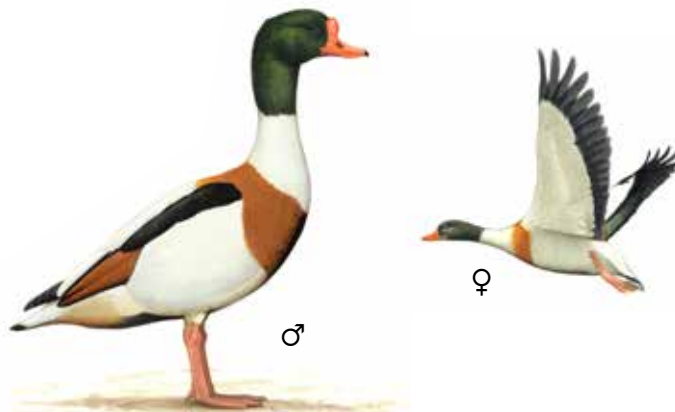
Illustration: Steffen Walentowitz

Gravand

Tadorna tadorna

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Common shelduck

 Brandgans

 Bergeend

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi			
<p>Umiskendelig.</p> <p>Kønsbestemmelse: Hannen med udtalt rødt næb med knop.</p> <p>Aldersbestemmelse: Ungfugle ses i efteråret med brunt hoved, hvidt ansigt, mørkt plettet/nistret top og lyserødt næb.</p>	<p>Yngler i Europa ved Nordsøen, Østersøen og Middelhavet, også ved steppesøer fra Tyrkiet til Kina. Den nordvesteuropæiske bestand overvintrer hovedsageligt i Vadehavet og det vestlige Europa.</p> <p>I fældningstiden (juli–august) er næsten hele den nordvestlige europæiske bestand at finde i området omkring Elbens udmunding.</p>	<p>Yngletid: Huler i klitter (f.eks. kaninhuler), forladte rævegrave, men også menneskeskabte levesteder, såsom stenbunker, træbunker eller lignende.</p> <p>Træk/vinter: Hovedsageligt mudrede tidevandsflader.</p>	<p>Hovedsageligt hvirvelløse dyr, som små snegle, muslinger, børsteorme, krebsdyr, insekter, sjældent alger.</p>	<table border="1"> <tr> <td> 8–10</td> <td> 29–31 dage</td> <td> 45–50 dage</td> </tr> </table>	 8–10	 29–31 dage	 45–50 dage
 8–10	 29–31 dage	 45–50 dage					
Andet							
<p>Bygger gerne rede i gamle grave og huler fra andre dyr – heraf navnet. Er systematisk placeret mellem gæs og ænder.</p> <p>Ældste gravand: 24 år og 9 måneder.</p> <p>Ude af stand til at flyve i ugevis i fældningstiden og derfor er uforstyrrede områder i Vadehavet så afgørende for arten. I et af de vigtigste fældningsområder i den tyske del af Vadehavet bores efter olie og gas! Ungerne bliver ført til gode fødeområder, der ligger op til 30 km væk.</p> <p>Flere hunner går sammen om yngelplejen og danner ”børnehaver”, med 20 eller flere ungfugle.</p>							

Samlet bestand (Europa) 104.000–154.000

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks. 281.810	ca. 7.431
DK	maks. 39.329	ca. 474
DE	SH maks. 77.117	ca. 2.573
	NDS, HH maks. 87.758	ca. 2.680
NL	maks. 131.163	ca. 1.694

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen ”Trækfugleprofiler” til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Pibeand

♂ Yngledragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Pibeand

Mareca penelope

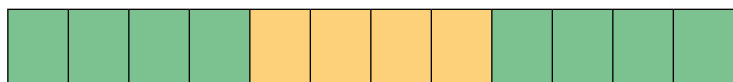
♂ Yngledragt

 Eurasian wigeon

 Pfeifente

 Smient

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi
<p>Små svømmeænder.</p> <p>Han med rødbrunt hoved, gullig isse, lyst hvidt felt foran vingespejlet og sort undergump.</p> <p>Hunnerne er mere af-dæmpede i deres brunligt plettede fjerdragt.</p> <p>Unge fugle og hanner i vinterdragt er ofte rødligt kastanjebrune i farven.</p>	<p>Yngler fra det nord-vestlige Europa til det nordøstlige Asien, sjældent i Vadehavet.</p> <p>Overvintringsområder Strandenge og oversvømmede enge, Syd- og Vesteuropa. Almindelig trækfugl, men sjælden ynglefugl – kan dog i løbet af sommeren findes sporadisk i Vadehavet.</p>	<p>Yngletid: I vådområder med rig plantevækst.</p> <p>Træk/vinter: Strandenge og oversvømmede enge, kystnære græsarealer, men også marker.</p>	<p>Hele året: Hovedsageligt planter, græsser, ålegræs, grønalger, men også rødder og knopper.</p> <p>Fra tid til anden kan pibeænder forårsage skade på markafgrøder.</p>	 9 22–25 dage 40–45 dage
Andet				
<p>Ældste pibeand: 34 år og 8 måneder.</p> <p>Pibeanden har fået navn efter sit karakteristiske kald – et lille fint fløjt, "wiiju".</p> <p>Fouragerer ofte om natten i områder, der kan ligge en del kilometer fra de rasteplasser, de opholder sig på i dagtimerne.</p> <p>Pibeænder anlægger fedtdepoter, som de kan overleve på i flere dage. Hvis det ikke er muligt at søge og indtage føde på grund af eksempelvis sne, trækker de videre til et andet område.</p>				
		Samlet bestand (flyway) 1,3 – 1,6 millioner		
		<i>Bestand af</i>	<i>rastende fugle</i>	<i>ynglefugle*</i>
		Vadehavet	maks. 423.725	ca. 24
		DK	maks. 93.864	ca. 0
		DE	SH maks. 253.411	ca. 23
	NDS, HH maks. 41.135	ca. 1		
NL	maks. 112.641	ca. 0		

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Krikand

Illustration: Steffen Walentowitz

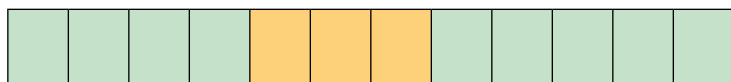

Wadden Sea National Park

Krikand

Anas crecca

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

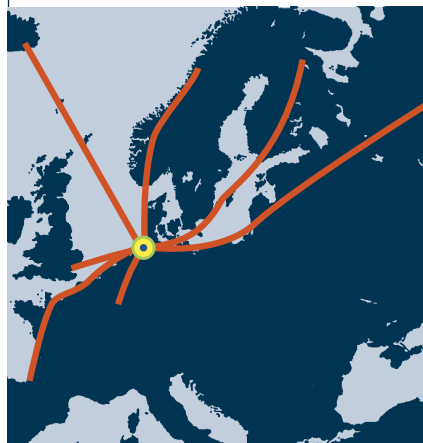

 Common teal

 Krickente

 Wintertaling

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Den mindste europæiske and.</p> <p>Han let genkendelig på den grønne maske, det rødbrune hoved og den gulsorte undergump.</p> <p>Hunnens fjerdragt er brunligt spættet, mens det ellers mørke næb ofte er orange ved basis. Kan ofte kendes alene på størrelsen, da det er vores absolut mindste and.</p> <p>Hunnen kan dog forveksles med hunner af Knarand, men de er som regel lysere med en markant lys stribe over øjet og et ensfarvet mørkt næb.</p>	<p>Ynglepladser i det tempererede Eurasien.</p> <p>Overvintringsområder hovedsageligt i det sydlige Europa, men også så sydligt som til Sahel-området.</p>	<p>Yngletid: Lavandede indre farvande med tæt bevoksede bredder, men også i grøfter med tagrør.</p> <p>Træk/vinter: Områder med lavt vand og/eller mudflader, der gerne må oversvømmes jævnligt.</p>	<p>Om vinteren hovedsageligt mindre frø, men om sommeren også små hvirvelløse dyr.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>8–11</td> <td>21–23 dage</td> <td>25–30 dage</td> </tr> </table>				8–11	21–23 dage	25–30 dage
										
8–11	21–23 dage	25–30 dage								
Andet										
<p>Ældste fugl: 21 år og 6 måneder.</p> <p>Navnet har krikanden fået efter sit lidt specielle kald - et oftest enkeltstående og kort "kriek"!</p> <p>På grund af dens beskedne størrelse og den korte hals findes den ofte på lavere vand, end andre ænder.</p>										

Samlet bestand (flyway)		670.000	
Bestand af		rastende fugle	
		ynglefugle*	
Vadehavet		maks. 55.274	?
DK		maks. 21.888	?
DE	SH	maks. 23.602	?
	NDS, HH	maks. 6.029	?
NL		maks. 22.535	?

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Skeand

♂ Yngledragt

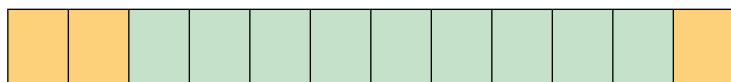

Illustration: Claus Rabba

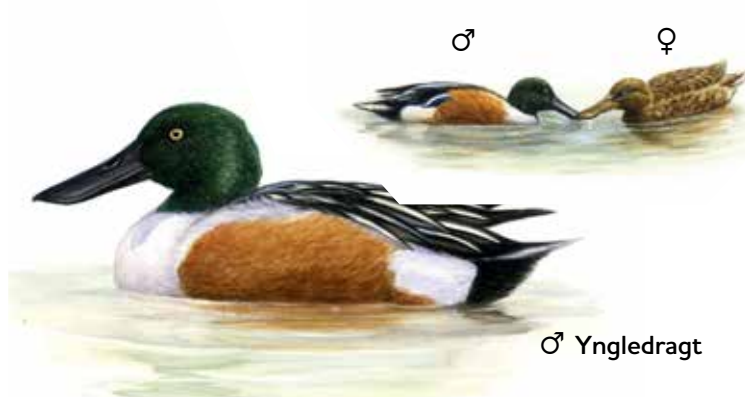

Skeand

Spatula clypeata

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

♂ Yngledragt

 Northern shoveler

 Löffelente

 Slobeend

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Mellemstor and med kort hals, stort hoved og usædvanligt langt, let buet næb, der i spidsen er skeagtigt udvidet, hvilket får fuglens hoved til at se lidt tynget ud.</p> <p>I både yngle- og vinterdragt med karakteristisk lyseblå forvinge, der især er tydelig i flugten. I yngledragten har hannen et skinnende grønt hoved og vingespejl, hvidt bryst og rødbrun bug og flanker.</p> <p>Hunnen har dæmpede brune nuancer, men er let genkendelig på grund af næbbets særprægede form.</p>	<p>Yngler i Europa, Asien og Nordamerika.</p> <p>Overvintrer hovedsageligt i Vest- og Sydvesteuropa.</p>	<p>Yngletid: Lavvandede indre farvande, søer og sumpede områder med åbent vandspejl, våde græsarealer.</p> <p>Træk/vinter: Hovedsageligt indre farvande, men også oversvømmede enge.</p>	<p>Filtrerer smådyr og plantedele ud af vandet med sit særprægede og højt specialiserede næb.</p>	 8–12	 22–23 dage	 40–45 dage
Andet						
<p>Ældste fugl: 20 år og 4 måneder.</p> <p>Det karakteristiske næb har givet arten sit navn.</p> <p>Næbbet fungerer som en sigte, med hvilken føden filtreres ud af vandet. Svømmer under fødesøgningen ofte rundt i cirkler eller små buer.</p>						

Samlet bestand (flyway)		70.000–80.000	
Bestand af		rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet		maks. 1.0538	?
DK		maks. 1.908	?
DE	SH	maks. 6.696	?
	NDS, HH	maks. 1.289	?
NL		maks. 3.192	?

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

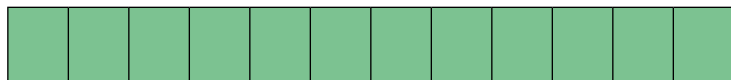
Edderfugl

Illustration: Steffen Walentowitz

Edderfugl

Somateria molissima

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

♂ Yngledragt

 Common eider

 Eiderente

 Eider

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi																	
<p>Stor og robust and med trekantet gåselignende næb.</p> <p>Hannen sort for neden, hvid for oven, bryst lyserødt, hoved sort, grønt og hvidt.</p> <p>Hunnen varm brun og sort mønstret.</p> <p>I det første år ligner ungfuglene af begge køn hunner, i det andet år bliver de unge hanner dog sort og hvid spættede, ligesom de voksne hanner i vinterdragt.</p>	<p>Arktiske områder af Eurasien og Nordamerika, i Vadehavet findes en af de sydligste yngleforkomster i Verden.</p> <p>Dele af de nordøstlige bestande trækker også til Vadehavet i fældningssæsonen (juni/juli) og om vinteren.</p>	<p>Yngletid: Tundra, klitter, strandenge. I Niedersachsen næsten udelukkende på øer.</p> <p>Træk/Fældning/Vinter: Lavvandede bugter med muslingebanker, kystnære områder ved Nordsøen, sandbanker og højsander, havne og moler.</p>	<p>Fremfor alt muslinger og snegle (hjerter- og blåmuslinger, strandsnegle), men også strandkrabber og andre krebsdyr.</p>	 4–6 25–28 dage 65–75 dage																	
Andet																					
<p>Ældste edderfugl: 36 år og 10 måneder.</p> <p>Navnet er antageligt afledt af det oldnordiske ord "ædr", der betyder noget i retning af andefugl.</p> <p>Edderdun bruges stadig i dag til puder, dyner og jakker.</p> <p>Muslinger sluges hele og knuses i edderfuglens kråse, også kaldet "muskelmaven".</p> <p>I fældningstiden, der varer 3–4 uger, kan edderfuglene ikke flyve, så derfor er kun farvande uden forstyrrelser egnede som fældningsområder for edderfuglene.</p> <p>Flere hunner går ofte sammen om yngelplejen, ved at danne "børnehaver" med mange unger.</p>																					
		<p>Samlet bestand (flyway) 560.000–920.000</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Bestand af</th> <th>rastende fugle</th> <th>ynglefugle*</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Vadehavet</td> <td>maks. 18.8878</td> <td>ca. 8.163</td> </tr> <tr> <td>DK</td> <td>maks. 15.910</td> <td>ca. 489</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">DE</td> <td>SH maks. 59.476</td> <td>ca. 1.138</td> </tr> <tr> <td>NDS, HH maks. 33.472</td> <td>ca. 1.158</td> </tr> <tr> <td>NL</td> <td>maks. 103.774</td> <td>ca. 5.378</td> </tr> </tbody> </table>			Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*	Vadehavet	maks. 18.8878	ca. 8.163	DK	maks. 15.910	ca. 489	DE	SH maks. 59.476	ca. 1.138	NDS, HH maks. 33.472	ca. 1.158	NL	maks. 103.774	ca. 5.378
Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*																			
Vadehavet	maks. 18.8878	ca. 8.163																			
DK	maks. 15.910	ca. 489																			
DE	SH maks. 59.476	ca. 1.138																			
	NDS, HH maks. 33.472	ca. 1.158																			
NL	maks. 103.774	ca. 5.378																			

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

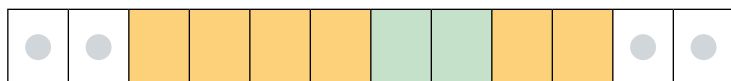
Skkestork

Illustration: Steffen Walentowitz

Skestork

Platalea leucorodia

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Eurasian spoonbill

 Löffler

 Lepelaar

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi
<p>Let at kende på grund af den snehvide fjerdragt og det brede skeformede næb.</p> <p>Aldersbestemmelse: Voksne fugle har orange-gult brystbånd, pyntefjer og gul næbspids i yngledragten. Hos ungfugle er næbbet i begyndelsen rosa, håndvingfjerene hvide med sorte spidser.</p>	<p>Hele Vadehavet udgør en del af artens yngleområde, der ellers strækker sig fra Middelhavsområdet over Østrig til dele af Asien.</p> <p>Overvintrer i områder, der strækker sig fra det sydvestlige Europa helt ned til Senegal.</p>	<p>Yngletid: I områder med sammenfaldne tagrørsskove, på jorden eller i træer.</p> <p>Træk/vinter: Fouragerer i priler og loer i Vadehavet, saltvandssøer, damme og søer, men også grøfter i kystnære indlandsområder, der tilmed fungerer som højvandsrastepladser.</p>	<p>Små fisk, især hundestejler, vandinsekter, muslinger, snegle, krebsdyr og padder</p>	<p> 3–5</p> <p> 21–25 dage</p> <p> 45–50 dage</p>
Andet				
<p>Ynglede for første gang i Vadehavet i 1962 i Niedersachsen (Memmert), men så først igen i 1995. Siden da er bestanden steget kraftigt i hele Vadehavet.</p> <p>Mange skestorke i Vadehavet er ringmærkede med henblik på at opnå større indsigt i og forståelse for trækruter, populationsbiologi med videre.</p>				

Samlet bestand (flyway)		19.000–24.000	
Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*	
Vadehavet	maks. 8.177	ca. 2.396	
DK	maks. 352	0	
DE	SH	maks. 1.185	ca. 469
	NDS, HH	maks. 1.976	ca. 604
NL	maks. 5.007	ca. 1.323	

Data i individer, *i par; populationsantal fra 2022

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Sølvhejre

Vinterdragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Sølvhejre

Casmerodius albus

Vinterdragt

 Great white egret

 Silberreiher

 Grote zilverreiger

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
Hvid hejrefugl, som er en anelse mindre end fiskehejren. I vinterperioden er næbbet gulligt, mens det om sommeren i yngledragten er nærmest sort.	Sølvhejren er den hejreart, der har den største geografiske udbredelse, idet den yngler på alle kontinenter, dog undtagen Antarktis. Delvis trækfugl, men flere individer overvintre i stigende antal i Vesteuropa.	Yngletid: Store rørskove ved søer, floder, afsnørede "døde" å-slynger eller sumpe. Træk/vinter: Store eng- og græsningssarealer, i Vadehavet hovedsageligt ved kysterne, sjældnere på øer.	Insekter, padde, fisk, om vinteren også mus.	 3-5	 25-26 dage	 42-63 dage
Andet						
<p>Alder: op til 22 år (ringmærket fugl).</p> <p>I de seneste år har der været en kraftig stigning i antallet af overvintrende fugle i Tyskland. Den primære årsag er formodentlig en stigning i antallet af ynglepar i Østeuropa. Størstedelen af de overvintrende fugle kommer sandsynligvis fra Rusland og Ukraine og trækker således mod nordvest. Ofte i nærheden af gæs, som holder græsset nede, og derved gør det lettere for hejren at finde føde. Sølvhejrer samles om aftenen i områder, hvor de overnatter i fællesskab.</p>						

Samlet bestand (Europa)
79.800-132.000

Data i individer

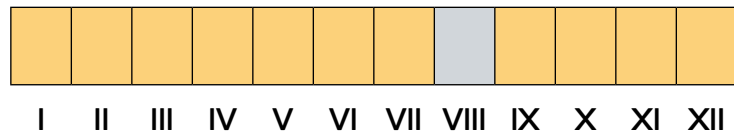
Blå kærhøg

Illustration: Steffen Walentowitz

Blå kærhøg

Circus cyaneus

 Hen harrier

 Kornweihe

 Blauwe kiekendief

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Stor, slank rovfugl, der som regel jager med let løftede vinger i V-form. Bredere vinger end den også lidt mindre hedeheg.</p> <p>Hannen ensfarvet grå med sorte vingespids, hvid overgump og noget lysere underside.</p> <p>Hunnen foroven brun med hvid overgump og beige underside med mørke brysttegninger og mørke bånd på undersiden af vingerne.</p> <p>Ungfugle er mere rødlig på undersiden.</p>	<p>Yngler fra det sydvestlige Europa til Irland og derfra mod øst, så langt som til det østlige Sibirien.</p> <p>Nogle fugle overvintrer i Vesteuropa, herunder i Vadehavet, men overvintringsområderne strækker sig helt ned til den nordvestafrikanske kyst.</p>	<p>Yngletid: Moser, heder og klitter i det sydvestlige Europa, men eksempelvis også hvedemarker.</p> <p>Træk/vinter: Åbne landområder som græsarealer og marker, raster i mellemhøj vegetation såsom tagrørsskove og hedemoser.</p>	<p>Især studsmus, kaniner, fugle og fugleunger.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4-6</td> <td>29-31 dage</td> <td>31-38 dage</td> </tr> </table>				4-6	29-31 dage	31-38 dage
										
4-6	29-31 dage	31-38 dage								
Andet										
<p>Ældste rørhøg: 17 år og 1 måned.</p> <p>En han har ofte flere hunner, helt op mod 7.</p> <p>En af de mest sjældne ynglefugle i landet.</p> <p>Bestanden i Vadehavet er i øjeblikket faldende.</p> <p>Efter ødelæggelse af oprindelige ynglehabitater, primært moseområder, ses flere fugle på øerne i Vadehavet. Ringmærkning af unger for at undersøge ynglesucces i dele af Vadehavet.</p>										

Samlet bestand (Europa) 112.000–174.000

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	?	ca. 21
Dänemark	?	ca. 0
Deutschland	SH	?
	NDS, HH	?
Niederlande	?	ca. 11

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

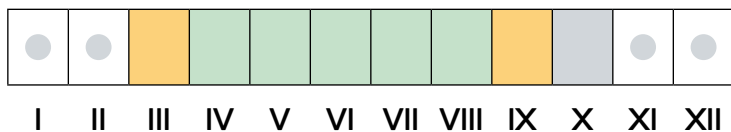
Rørhøg

Illustration: Steffen Walentowitz

Rørhøg

Circus aeruginosus

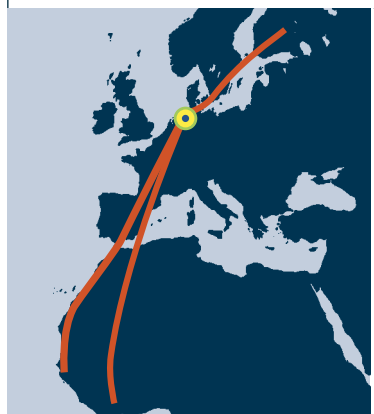

 Marsh harrier

 Rohrweihe

 Bruine kiekendief

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Stor, slank og elegant rovfugl, der ofte flyver med let hævede vinger i V-form.</p> <p>Hannen har grå håndsvingfjer, sorte vingspidser, brun ryg og vingeverside, rødbrun bug. Undersiden af vingerne er lys, men igen med sorte spidser.</p> <p>Hunnens fjerdragt er nærmest ensfarvet varmt rødbrun, mens vingerne har en lys brun forkant.</p> <p>Ungfugle som hunner, men uden den lyse forkant på vingerne.</p>	<p>Yngler fra Vesteuropa og Nordvestafrika til det centrale Sibirien.</p> <p>Overvintringsområder overvejende syd for Sahara, i det sydlige Europa, Indien og Sydøstasien.</p>	<p>Yngletid: Rørskove, lavtliggende fugtige klitområder, korn- og rapsmarker.</p> <p>Træk/vinter: Moser og landbrugsjorde.</p>	<p>Småfugle, gnavere, kyllinger, æg, men også padder og store insekter.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3–6</td> <td>31–36 dage</td> <td>38–40 dage</td> </tr> </table>				3–6	31–36 dage	38–40 dage
										
3–6	31–36 dage	38–40 dage								
				<p>Andet</p> <p>Ældste rørhøg: 20 år og 1 måned.</p> <p>Navnet henviser til artens foretrukne ynglehabitat, rørskove.</p>						

Samlet bestand (Europa)
303.000–485.000

Data i individer

Strandskade

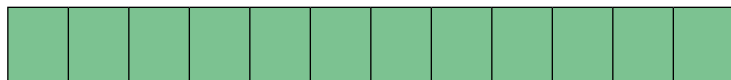
Yngledragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Strandskade

Haematopus ostralegus

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

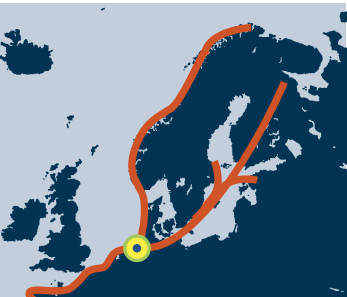

Yngledragt

 Oystercatcher

 Austernfischer

 Scholekster

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi			
<p>Kraftig og let genkendelig vadefugl, med sort og hvid fjerdragt og orange ben og næb. I vinterdragt med hvid halsring.</p> <p>Aldersbestemmelse: Ungfugle med mørk næbspids og mørkere ben.</p>	<p>Yngler langs kysterne fra Frankrig til Sibirien, lokalt i Middelhavsområdet. Andre underarter i stepper fra Sortehavet til Asien.</p> <p>Overvintrer i Vadehavet og Vesteuropa.</p>	<p>Yngletid: Vegetationsfattige eller tyndt bevoksede områder langs kysten, f.eks. strande, grusflader, strandenge, græsarealer, men også på flade tage. Søger føde på vadefladerne.</p> <p>Træk/Vinter: Strandenge og strande, søger føde på vadefladerne.</p>	<p>I Vadehavet: Muslinger, snegle, krabber og børstorme.</p> <p>Indland: Regnorme med videre.</p>	 3–4	 24–27 dage	 32–35 dage	
Andet							
<p>Ældste Strandskade: 43 år og 4 måneder.</p> <p>Har fået navn efter sin forkærlighed for muslinger og østers. Store muslinger og især østers er dog for tykke i skallen til at strandskaden kan få bugt med dem. Lever dog af og til af små stillehavsøsters.</p> <p>Forsvarer rede, æg og unger med skinangreb og højlydt "skrig".</p> <p>Overfiskeri af muslinger og kolde vintre kan føre til store tab af fugle gennem vinteren og heraf følgende bestandsudsving.</p>							
		Samlet bestand (flyway)		750.000–970.000			
		Bestand af	rastende fugle		ynglefugle*		
		Vadehavet	maks.	359.682	ca. 26.313		
		DK	maks.	39.126	ca. 1.461		
		DE	SH	maks.	93.619	ca. 9.185	
NDS, HH	maks.		115.947	ca. 7.915			
NL	maks.	141.472	ca. 7.752				

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

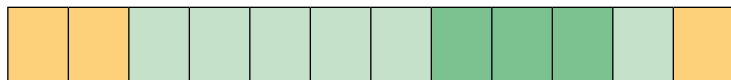
Klyde

Illustration: Steffen Walentowitz

Klyde

Recurvirostra avocetta

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Pied avocet

 Säbelschnäbler

 Kluut

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Let genkendelig på grund af det smalle, spidse og opad krummede næb.</p> <p>Aldersbestemmelse: Hos ungfugle er de ellers sorte partier af fjerdragten brunlige.</p>	<p>Yngler ved kysterne i den vestlige del af Østersøen og helt over til Frankrig, i Middelhavsområdet såvel som i steppeområder fra Ungarn til Kina. Yngler endvidere i Øst- og Sydafrika.</p> <p>Den samlede ynglebestand i Nordsøen og Østersøen samles i få områder i Vadehavet for at fælde deres fjer og skifte fjerdragt.</p> <p>Overvintringsområdet strækker sig hovedsageligt fra den franske Atlanterhavskyst ned til Senegal.</p>	<p>Yngletid: Yngler i vegetationsfattige områder på kysten, f.eks. områder med grus og sten eller strandenge.</p> <p>Træk/Vinter: Højvandsrastepladser består fortrinsvis af strandenge, mens fødesøgningen foregår på de mudrede dele af vaden.</p>	<p>Små hvirvelløse dyr som fanges på helt lavt vand - krebsdyr, insekter, lejlighedsvis også fiskeyngel. Søger føde ved at svinge den nederste opadbøjede del af næbbet gennem dynd og lavt vand.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>23–25 dage</td> <td>35–42 dage</td> </tr> </table>				4	23–25 dage	35–42 dage
										
4	23–25 dage	35–42 dage								
Andet										
<p>Ældste klyde: 27 år og 10 måneder.</p> <p>Klyden har fået navn efter sit karakteristiske kald – ”klyt-klyt”!</p> <p>Forsvarer rede, æg og unger ved med heftige skinangreb og skrig at jage ”truslen” bort.</p> <p>Ungfuglene har brug for meget varme og derfor ses de ofte krybe ind under de voksnes fjerdragt.</p>										

Samlet bestand (flyway) 100.000–110.000

Bestand af		rastende fugle	ynglefugle*
Wadden Sea		maks. 35.424	ca. 7.179
DK		maks. 5.830	ca. 280
DE	SH	maks. 3.586	ca. 2.805
	NDS, HH	maks. 14.711	ca. 2.136
NL		maks. 23.220	ca. 1.958

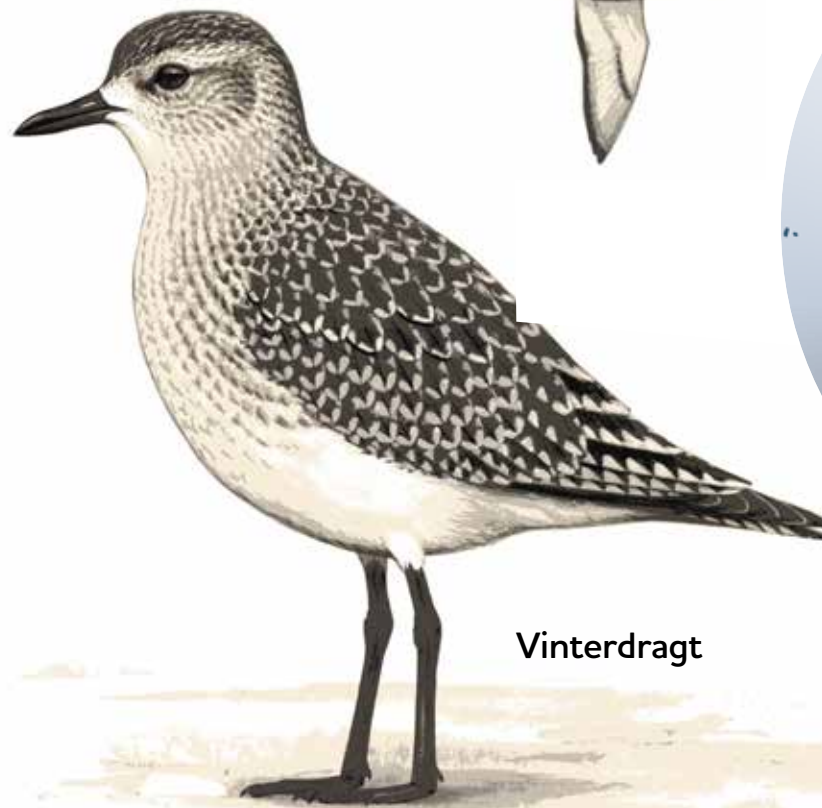
Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen ”Trækfugleprofiler” til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Strandhjejle

Yngledragt

Vinterdragt

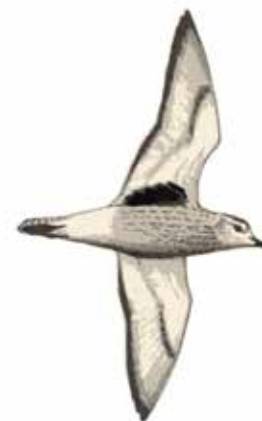

Illustration: Claus Rabba (højre, flyvende), Steffen Walentowit (venstre)

Strandhjejle

Pluvialis squatarola

Yngledragt

Vinterdragt

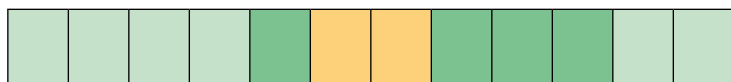
Grey plover

Kiebitzregenpfeifer

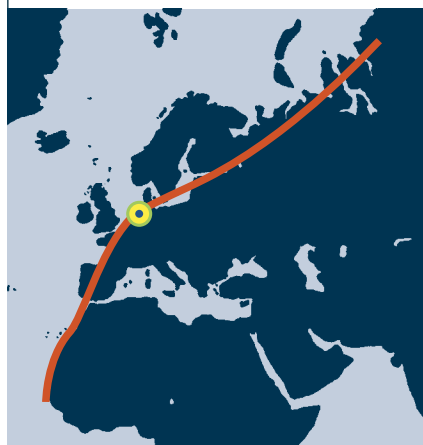

Zilverplevier

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Mellemstor vadefugl med kort, lige næb og stort øje, lidt større end Hjejlen.</p> <p>I alle fjerdragter er armhulefjerene sorte.</p> <p>På ryggen har de sorte fjer hvide spidser, hvorved oversiden får et sort- og hvidnistreret præg. I yngledragten er især hannerne rent sorte på bugen, mens det ligeledes sorte ansigt indrammes af et hvidt felt, der strækker sig fra issen og helt ned til vingens forkant. Hos hunnerne har de sorte partier anstrøg af brunt. Hos ungfugle og voksne i vinterdragt er bryst og hoved lyst med et islæt af lysebrune striber.</p>	<p>Yngler i de arktiske egne af Nordamerika og det nordlige Rusland, men forekommer ikke som ynglefugl i Grønland og Skandinavien.</p> <p>Overvintrer ved kysterne fra det centrale Europa helt ned på den sydlige halvkugle.</p>	<p>Yngletid: Tundra.</p> <p>Træk/vinter: Vadeblader og strandenge og næsten uden undtagelse altid på kysten.</p>	<p>Hovedsageligt børstørme, små bløddyr og krebsdyr. I yngleområderne også insekter og bær.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>26–27 dage</td> <td>23 dage</td> </tr> </table>				4	26–27 dage	23 dage
4	26–27 dage	23 dage								
Andet										
<p>Ældste strandhjejle: 25 år og 7 måneder.</p> <p>Navnet referer til at strandhjejlen så godt som udelukkende opholder sig på strandarealer og lignende.</p>										

Samlet bestand (flyway)		200.000
Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks. 136.087	–
DK	maks. 8.205	–
DE	SH	maks. 43.354
	NDS, HH	maks. 32.675
NL	maks. 69.499	–

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Hjejle

Yngledragt

Vinterdragt

Illustration: Claus Rabba (højre, flyvende), Steffen Walentowit (venstre)

Hjejele

Pluvialis apricaria

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Yngledragt

Vinterdragt

Golden plover

Goldregenpfeifer

Goudplevier

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Mellemstor vadefugl med kort, lige næb og kraftige ben.</p> <p>Ryg og overside i alle fjerdragter med et gyldent nistret præg. Armhulefjer er altid lyse, jf. Strandhjejlels altid sorte armhulefjer.</p> <p>I yngledragt med sort bug og "ansigt", hunnerne dog med brune anstrøg fremfor rent sorte tegninger.</p> <p>Ungfugle og voksne i vinterdragt har hvid bug og nistret bryst i gyldne, sorte og hvide nuancer.</p>	<p>Yngleområde: I Østgrønland, Island, Skotland og fra Skandinavien til det nordlige Rusland. Mindre bestand i Niedersachsen.</p> <p>Overvintringsområde: Sydvesteuropa helt ned til Nordafrika, i milde vintre overvintrer fuglene dog gerne nordligere, dermed også i Vadehavet.</p>	<p>Yngletid: Tundra, hede, mose.</p> <p>Træk/vinter: Græsarealer og agerjord, mere sjældent i Vadehavet</p>	<p>Orme, insekter og deres larver, små snegle, bær.</p> <p>I Vadehavet forskellige børsteorme.</p>	 4	 27–30 dage	 30–35 dage
Andet						
<p>Ældste Hjejele: 12 år og 9 måneder.</p>						

Samlet bestand (Europa)		1,66–2,31 millioner	
Bestand af		rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet		maks. 141.632	–
DK		maks. 52.060	–
DE	SH	maks. 45.387	–
	NDS, HH	maks. 24.032	–
NL		maks. 50.551	–

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Vibe

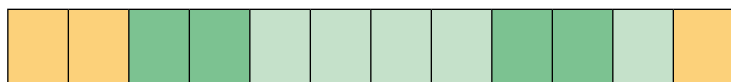
Yngledragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Vibe

Vanellus vanellus

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Yngledragt

 Northern lapwing

 Kiebitz

 Kievit

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Let genkendelig grundet sin flagrende flugt og den karakteristiske nakketop. I vinterdragten er nakketoppen dog kortere. I parringsdragten har hannen længere nakketop end hunnen. Ligeledes er hannen mere ren i farverne, med sine hvide kinder og bryst og sort overside, vinger og brystbånd med grønt metallisk skær. Hunnen har brunlige anstrøg i de mørke partier af parringsdragten. Ungfugle har brunlige hovedtegninger og brunligt brystbånd.</p>	<p>Yngler i den tempererede zone og Middelhavsområdet fra Vesteuropa til Stillehavet.</p> <p>Overvintrer hovedsageligt i Vesteuropa og Middelhavsområdet.</p>	<p>Yngler i den tempererede zone og Middelhavsområdet fra Vesteuropa til Stillehavet.</p> <p>Overvintrer hovedsageligt i Vesteuropa og Middelhavsområdet.</p>	<p>Smådyr som insekter og deres larver, regnorme, græshopper, myrer o.a. Om vinteren også plantedele.</p>	 4	 26–29 dage	 35–40 dage
Andet						
<p>Ældste vibe: 23 år og 7 måneder.</p> <p>Artens danske navn relaterer sig til kaldet, et melodisk "viuu-vip"!</p> <p>I parringsflugten frembringer hannen ved hjælp af de yderste håndsvingfjer en susende lyd.</p>						

Samlet bestand (Europa)		3,18 – 4,59 millioner	
Bestand af		rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks.	120.496	ca. 10.834
DK	maks.	27.467	ca. 1.893
DE	SH	maks. 46.841	ca. 3.799
	NDS, HH	maks. 20.395	ca. 2.378
NL	maks.	41.014	ca. 2.764

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Stor præstekrave

Yngledragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Stor præstekrave

Charadrius hiaticula

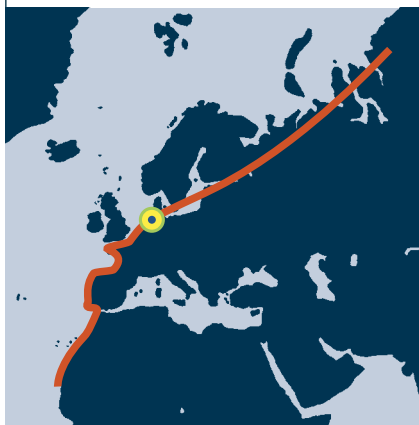

 Ringed plover

 Sandregenpfeifer

 Bontbekplevier

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>På størrelse med en ryle, men med et kort, tykt næb. Ensfarvet brun overside og overvejende hvid underside.</p> <p>I yngledragten er næbbet orange med sort spids, benene orange, brystbåndet lukket og sort og hovedet præget af sorte og hvide tegninger.</p> <p>I vinterdragten er brystbåndet ikke lukket foran og de dele af yngledragten, der var sorte, er blevet brune.</p> <p>Hos ungfuglene er hovedets top gråspættet.</p>	<p>Underarten tundrae yngler fra Nordskandinavien til det østlige Sibirien. Underarten <i>hiaticula</i> fra det nordøstlige Canada over Grønland og Island til Centraleuropa, det vestlige Frankrig og det sydlige Skandinavien.</p> <p>Overvintringsområder i det sydvestlige Europa og i Afrika.</p>	<p>Yngletid: I områder med meget kort, pletvis vegetation såsom arktisk tundra, sand-, grus- og stenstrande.</p> <p>Træk/vinter: Vadeflader og strandenge ved kysten.</p>	<p>Børsteorme, krebsdyr og bløddyr, i ynglesæsonen også insekter.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>21–28 dage</td> <td>24 dage</td> </tr> </table>				4	21–28 dage	24 dage
										
4	21–28 dage	24 dage								
Andet										
<p>Ældste Store præstekrave: 20 år og 10 måneder.</p> <p>Det danske navn henviser til artens hvide halskrave, der giver associationer til en præstekrave.</p>										

Samlet bestand (flyway)		220.000–280.000	
Bestand af		rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet		maks. 50.651	ca. 632
DK		maks. 2.625	ca. 100
DE	SH	maks. 26.958	ca. 284
	NDS, HH	maks. 9.237	ca. 175
NL		maks. 18.999	ca. 73

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Storspove

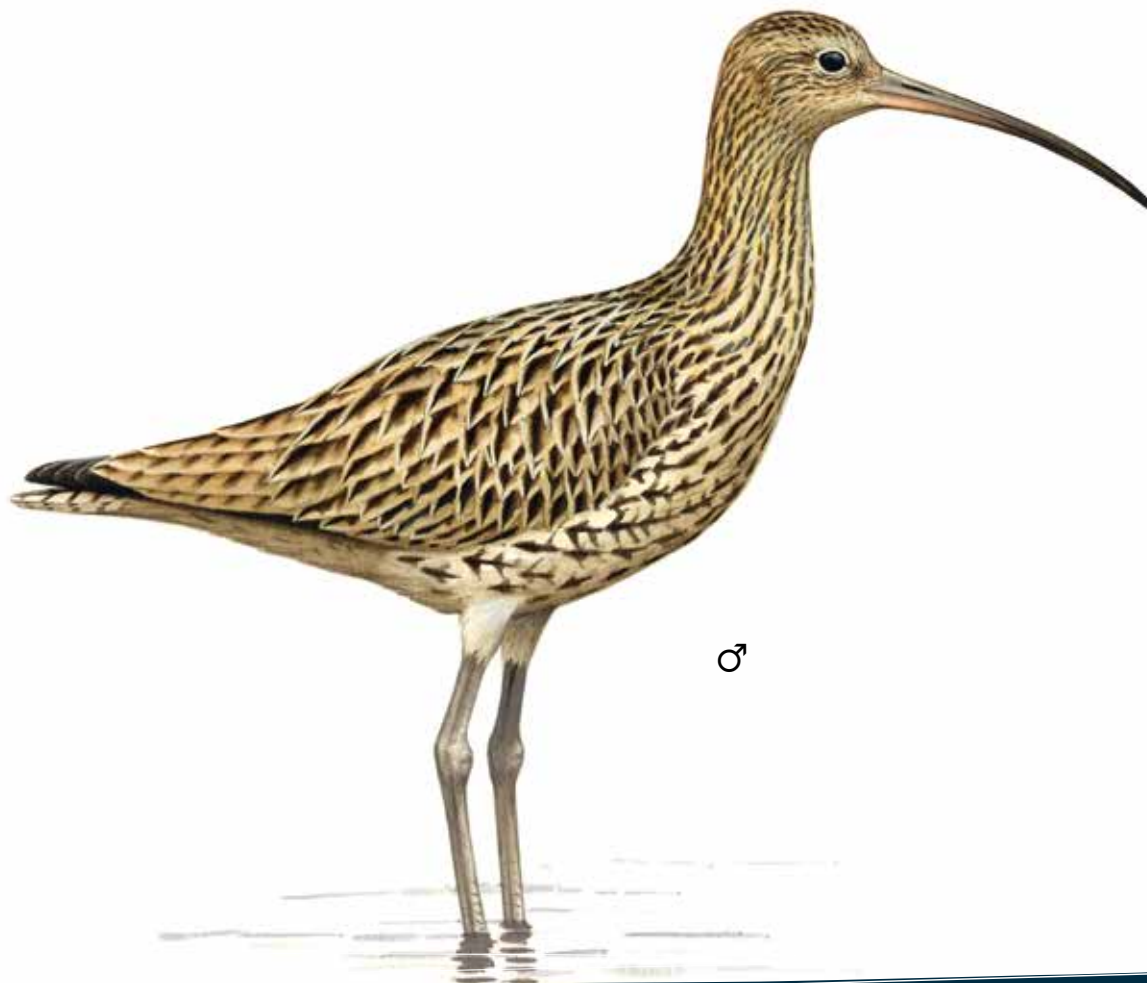
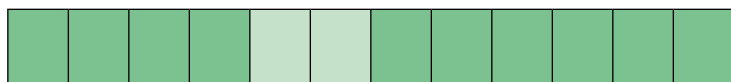

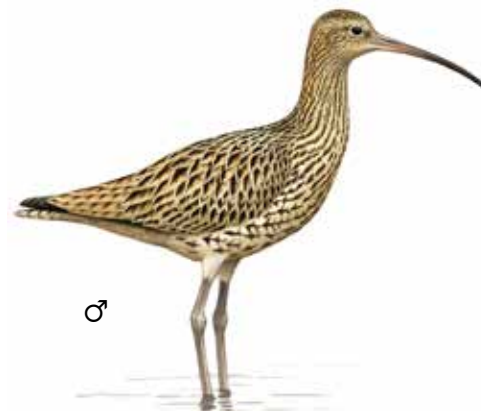
Illustration: Steffen Walentowitz

Storspove

Numenius arquata

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Eurasian curlew

 Großer Brachvogel

 Wulp

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Største europæiske vade-fugl, langt buet næb.</p> <p>Større end Småspove/ Lille Regnspove og uden dennes markante striber i hovedet.</p> <p>Hunner har ofte har et betydeligt længere næb end hannerne.</p>	<p>Vidt udbredt fra Vesteuropa til Asien.</p> <p>Overvintringsområderne strækker sig fra Vadehavet til Nordafrika.</p>	<p>Yngletid: Hovedsageligt i hedeområder, men også på græsarealer og i fugtige klitlavninger.</p> <p>Træk/vinter: Vade-flader, flodmundinger, strandenge og marsk-områder.</p>	<p>På kysten hovedsageligt muslinger, børsteorme og krabber. Inde i landet i højere grad insekter og edderkopper, men også små pattedyr, krybdyr og padder.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>27–39 dage</td> <td>32–38 dage</td> </tr> </table>				4	27–39 dage	32–38 dage
										
4	27–39 dage	32–38 dage								
Andet										
<p>Ældste Storspove: 31 år og 10 måneder.</p> <p>Ynglesucces i indlandet er stærkt aftagende på grund af moderne produktions- og dyrkningsmetoder samt strukturændringer i landbruget, hvilket resulterer i færre egnede yngleområder.</p> <p>Storspoven vælger desværre ofte at yngle i allerede kendte områder, også selvom disse ikke længere er egnede.</p>										

Samlet bestand (flyway) 610.000–830.000

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks. 265.335	ca. 505
DK	maks. 18.713	ca. 48
DE	SH maks. 44.827	ca. 0
	NDS, HH maks. 84.599	ca. 118
NL	maks. 145.916	ca. 339

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Stor kobbersneppe

Illustration: Steffen Walentowitz

Stor kobbersneppe

Limosa limosa

I II III IV V VI VII VIII IX X XII XII

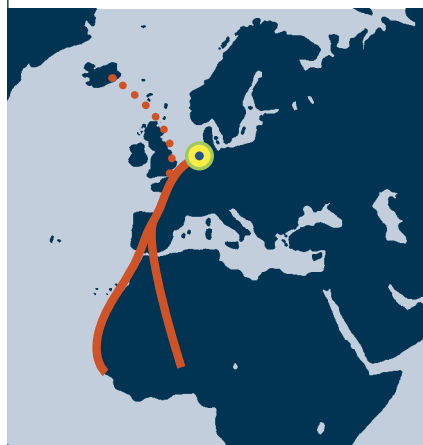

 Black-tailed godwit

 Uferschnepfe

 Grutto

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Store, lange ben og langt, lige næb. Hos dens mindre slægtning, Lille kobbersneppe, er næbbet normalt bøjet let opad. I flugten ses det hvide og sorte halebånd og de hvide vingebånd, mens Lille kobbersneppe ikke har disse kendetegn. Bryst og hals orange.</p> <p>Bestemmelse af køn: Hunnerne er større og har længere næb end hannerne.</p> <p>Aldersbestemmelse: Ungfugle har ingen mørke bånd hen over brystet og fjerene på oversiden er uden sorte centre.</p>	<p>Fra Vesteuropa til Asien, også Island (underarten <i>islandica</i>).</p> <p>Centraleuropæiske fugle overvintrer især fra det sydvestlige Frankrig til det vestlige Afrika.</p> <p>Underarten <i>islandica</i> sporadisk også i Vadehavet.</p>	<p>Yngletid: Fugtige, ekstensivt udnyttede enge.</p> <p>Træk/vinter: Flodmundinger, laguner, flodsletter, sjældent strandenge og vadeflader.</p>	<p>Alsidigt fødeindtag bestående af regnorme, biller og snegle, om vinteren også plantefrø.</p>	 4	 22–24 dage	 25–30 dage
Andet						
<p>Ældste Store kobbersneppe: 23 år og 6 måneder.</p> <p>Den centraleuropæisk bestand af Stor kobbersneppe er i stærk tilbagegang, på Island er bestanden stærkt stigende og derfra foregår endda spredning til Norge.</p>						

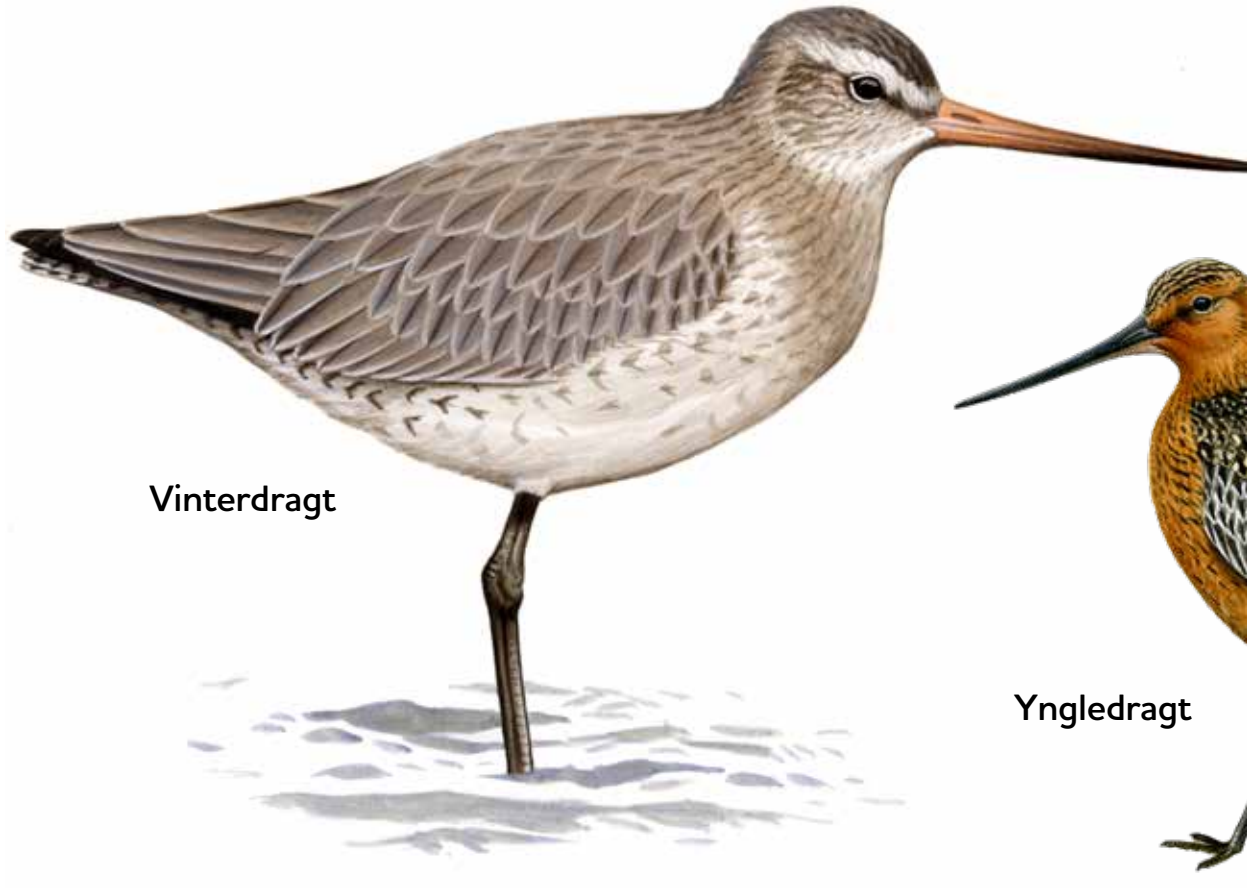

Samlet bestand (Europa)		272.000–334.000	
Bestand af		rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet		?	ca. 2.472
DK		?	ca. 299
DE	SH	?	ca. 620
	NDS, HH	?	ca. 461
NL		?	ca. 1.092

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Lille kobbersneppe

Vinterdragt

Yngledragt

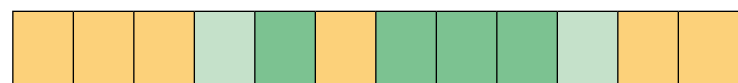

Limosa lapponica lapponica
Limosa lapponica taymyrensis

Illustration: Steffen Walentowitz

Lille kobbersneppe

Limosa lapponica

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Yngledragt

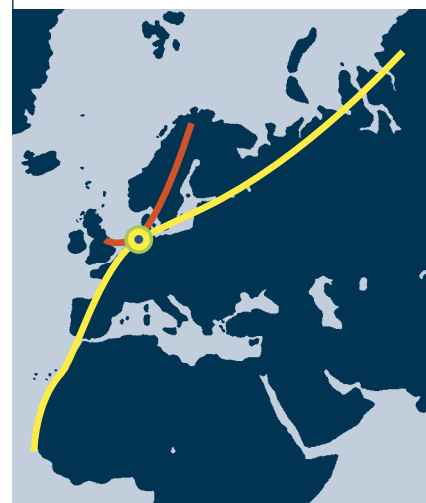
Vinterdragt

 Bar-tailed godwit

 Pfuhschnepfe

 Rosse grutto

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi
<p>Lange ben, men dog kortere end hos Stor kobbersneppe, længere, let opadbøjet næb, hos Stor kobbersneppe er næbbet for det meste helt lige.</p> <p>Kønsbestemmelse: Hunner større end hanner, hannerne i yngledragten kraftigt rustrøde på bryst og underside, hunnerne lidt svagere farvet.</p> <p>Aldersbestemmelse: Ungfugle om efteråret ligner hunner, men med et mere lyst brunt bryst.</p>	<p>Yngleområde: Arktis fra Skandinavien til Alaska. Fugle i Vadehavet fra det nordlige Skandinavien (<i>lapponica</i>) og Sibirien (<i>taymyrensis</i>).</p> <p>Overvintringsområde: Vestlige Europa (skandinaviske ynglefugle) og Vestafrika (sibiriske ynglefugle).</p>	<p>Yngletid: Fugtig tundra.</p> <p>Træk/vinter: Mudderflader, strandenge og sandbanker.</p>	<p>Yngleområde: Hovedsageligt insekter.</p> <p>Træk/vinter: Hovedsageligt orme, små muslinger, snegle og krabber.</p>	 <p>3–4 20–21 dage ca. 28 dage</p>
Andet				
<p>Ældste Lille kobbersneppe: 33 år og 1 måned.</p> <p>Skandinaviske ynglefugle overvintrer meget tættere på ynglepladserne.</p> <p>Forekomst forår: <i>lapponica</i> marts/april, <i>taymyrensis</i> i slutningen af april–slutningen af maj.</p> <p>Trækker fra Alaska til Australien i et stræk uden stop (13.500 km på 11 dage).</p>				

Samlet bestand (flyway)		530.000 – 600.000
<i>Limosa lapponica lapponica</i>		150.000 – 180.000
<i>Limosa lapponica taymyrensis</i>		380.000 – 420.000
Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks. 296.799	–
DK	maks. 42.546	–
DE	SH maks. 70.552	–
	NDS, HH maks. 37.623	–
NL	maks. 183.468	–

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

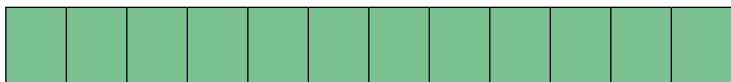
Rødben

Illustration: Steffen Walentowitz

Rødben

Tringa totanus

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Common redshank

 Rotschenkel

 Tureluur

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi
Lange, knaldrøde ben, rødt næb med mørk spids , oversiden brun med lyse pletter. Undersiden er hvidlig med tydelige brune striber på brystet. I flugten ses den brede hvide bagkant på vingerne tydeligt. Aldersbestemmelse: Ungfugle med mere orangefarvede ben og tydeligt gullig-hvid plettet overside.	Yngler både ved kysterne og i vådområder inde i landet, fra Europa til Asien. Overvintringsområderne findes især i Middelhavsområdet og i Vesteuropa, men også i Vadehavet.	Yngletid: Strandeng, våde enge, højlandsheder, moser og sumpområder. Træk/vinter: Hovedsageligt på vadeflader, men også salte eller ferske enge.	På kysten og vade-fladerne hovedsageligt børsteorme, krebsdyr, muslinger og snegle. Inde i landet smådyr, som insekter og deres larver, regnorme m.m.	 4 22–29 dage 35 dage
Andet				
Ældste rødben: 26 år og 11 måneder. Navnet henviser til de lange, kraftigt farvede ben. Under et lavvande kan en fugl æde op mod 12.000 slikkrebs . I indlandsområderne er bestandene i kraftig tilbagegang , da der stort set ikke findes egnede yngleområder længere.				

Samlet bestand (Europa) 522.000–694.000

Bestand af *rastende fugle* *ynglefugle**

Vadehavet maks. **78.661** ca. **10.159**

DK maks. **12.703** ca. **1.022**

DE **SH** maks. **14.072** ca. **3.582**

NDS, HH maks. **10.199** ca. **3.497**

NL maks. **55.288** ca. **2.058**

Data i individer. *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Hvidklire

Vinterdragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Hvidklire

Tringa nebularia

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Vinterdragt

 Common greenshank

 Grünschenkel

 Groenpootruiter

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
Mellemstor vadefugl med lange, grønlig ben og langt, let opadbøjet næb . I flugten er halen overvejende hvid og med tydelig hvid rygkile . Oversiden er grå, i yngledragt med sorte pletter, undersiden hvid med mørkebrune aftegninger på brystet.	Yngleområder i bæltet omkring Taiga, i Eurasien fra Skotland til Sibirien. Overvintringsområderne strækker sig fra det sydvestlige Europa og Afrika helt til Australien. Fugle, der trækker gennem Vadehavet, overvintrer især i Vestafrika.	Yngletid: Moser og heder med sparsomt trædække. Træk/vinter: Lavvandede områder på vaderne, laguner, strandenge, oversvømmede arealer og damme.	Hvirvelløse dyr, der lever i mudder og på lavt vand, som f.eks. børsteorme, krebsdyr, insekter og deres larver, men også småfisk og haletudser.	 4	 23–26 dage	 25–31 dage

Andet

Ældste Hvidklire: 24 år og 5 måneder.

Navnet henviser formodentligt til at fuglen er betydeligt lysere end de fleste andre klirer.

Jager ofte på lavt vand, hvor den **bevæger sig hurtigt** og rykvist efter eksempelvis småfisk.

Kaldet er et højlydt "tju-tju-tju"!

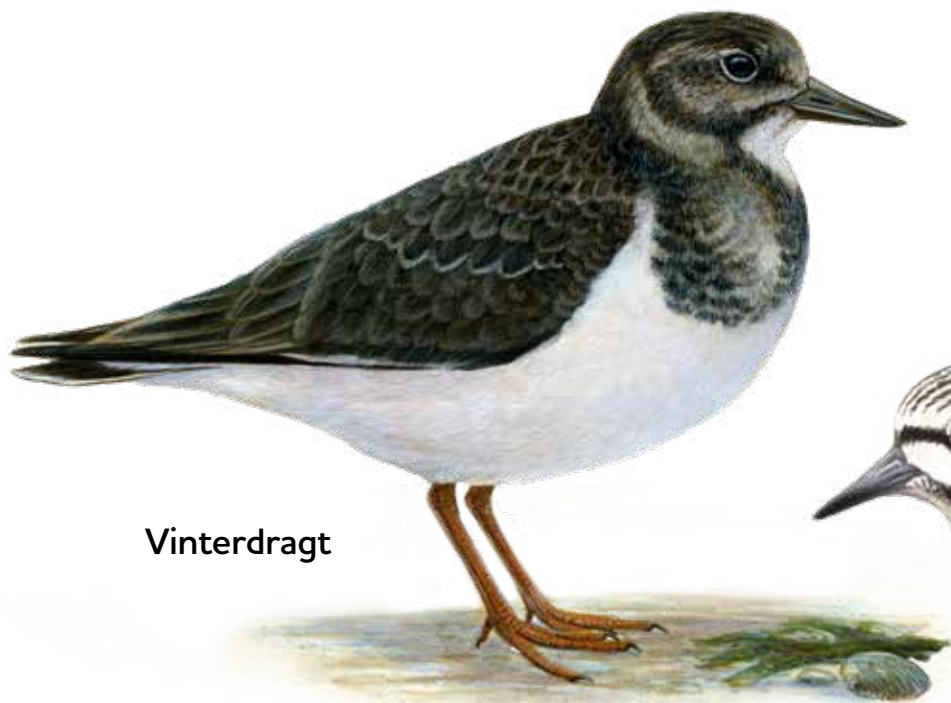
Samlet bestand (flyway) 230.000–360.000

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks. 23.804	–
DK	maks. 4.369	–
DE	SH maks. 7.075	–
	NDS, HH maks. 4.741	–
NL	maks. 10.864	–

Data i individer, *i par

Stenvender

Vinterdragt

Yngledragt

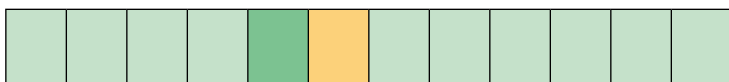

Illustration: Claus Rabba (venstre), Steffen Walentowitz (højre)

Stenvender

Arenaria interpres

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Yngledragt

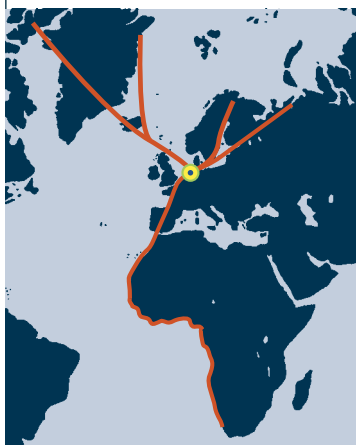
Vinterdragt

 Ruddy turnstone

 Steinwalzer

 Steenloper

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Kort, tykt og spidst neb, bredt og sort brystbånd, orange ben.</p> <p>Spraglet parringsdragt med orange nuancer på oversiden, sorte og hvide aftegninger på hovedet.</p> <p>Aldersbestemmelse: Ungfugle har i efteråret lysere ben, og dækfjer med lyse bremmer på oversiden.</p>	<p>Yngleområde: Arktis (cirkumpolart), yngler undtagelsesvist i Vadehavet.</p> <p>Overvintringsområde: På kyster i snart sagt alle dele af Verden. I Vadehavet fugle fra det nordostlige Canada, Grönland, Skandinavien og Rusland.</p>	<p>Yngletid: Tundra, isär ved kyster.</p> <p>Træk/vinter: Nasten udelukkende ved kyster, frem for alt i stenede områder, men også på vaden.</p>	<p>Yngletid: Plantefro og insekter.</p> <p>Træk/vinter: Krebsdyr, muslinger og snegle, orme, men også affald og dsler.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>22–24 dage</td> <td>19–21 dage</td> </tr> </table>				4	22–24 dage	19–21 dage
										
4	22–24 dage	19–21 dage								
Andet										
<p>Ældste Stenvender: 21 år og 5 måneder. Vender i sin fodesøgning utallige sten, heraf navnet.</p> <p>En Stenvender ringmarket i Holland blev den fölgende vinter registreret i Sydamerika. Det er påvist at Stenvendere i Stillehavsomraderne foretager nonstop-flyvninger på op til 7.600 km fra Australien til Taiwan.</p>										

Samlet bestand (flyway)		244.000–347.000	
Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*	
Vadehavet	maks. 11.518	–	
DK	maks. 242	–	
DE	SH	maks. 2.506	–
	NDS, HH	maks. 3.106	–
NL	maks. 7.186	–	

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Islandsk ryle

Yngledragt

Vinterdragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Islandsk ryle

Calidris canutus

Yngledragt

Vinterdragt

 Red knot

 Knutt

 Kanoet

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>En plump bygget ryle, med ret korte ben og næb. Kobberød på bryst og bug i paringsdragten. Vinterdragten er hvidlig grå med lyse fjerbræmmer på oversiden.</p> <p>Aldersbestemmelse: Ungfugle ligner voksne i vinterdragt, men kan have et let rosa skær.</p>	<p>Ynglepladser i arktisk Grønland og nordøstlige Canada (underarten <i>islandica</i>) eller ibirien (underarten <i>canutus</i>). Begge er almindelige i Vadehavet, overvintringsområderne er tydeligt adskilte (<i>canutus</i>: Mauretanien/Guinea-Bissau, <i>islandica</i>: Storbritannien/Vadehavet).</p>	<p>Yngletid: I tør arktisk tundra.</p> <p>Træk/vinter: Vadeflader, rasteplasser på strandenge og sandbanker.</p>	<p>Yngletid: Insekter og plantedele.</p> <p>Træk/vinter: Særligt små muslinger, f.eks. østersø- og hjertemuslinger, snegle, også små krebsdyr, lejlighedsvis børsteorme.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>21–23 dage</td> <td>19 dage</td> </tr> </table>				4	21–23 dage	19 dage
										
4	21–23 dage	19 dage								
Andet										
<p>Ældste Islandske ryle: 26 år og 8 måneder.</p> <p>Grundet muslingefiskeri i Holland er de primære fødeemner blevet stærkt reduceret, og dermed er de Islandske ryler nu også blevet meget sjældnere. Foretager træk på omkring 4000 km uden mellemlanding fra Vadehavet til Sibirien.</p> <p>Vægtforøgelse under rast i Vadehavet: 140 g (ankomst) til 240 g (afgang).</p>										

Samlet bestand (flyway) 570.000–635.000

Calidris canutus canutus 260.000–275.000

Calidris canutus islandica 310.000–360.000

Bestand af	rastende fugle		ynglefugle*
Vadehavet	maks.	358.629	år
DK	maks.	98.352	–
DE	SH	maks.	161.373
	NDS, HH	maks.	31.595
NL	maks.	205.195	–

Data i individer, *i par

Sandløber

Yngledragt

Vinterdragt

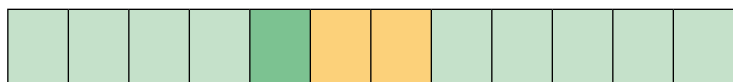

Illustration: Claus Rabba (højre), Steffen Walentowitz (venstre)

Sandløber

Calidris alba

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Yngledragt

Vinterdragt

 Sanderling

 Sanderling

 Drieteenstrandloper

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Typisk ryle med lige og helt tykt næb, der ofte ses spæne hurtig omkring på stranden langs vandkanten.</p> <p>I yngledragt med kridhvid bug og spættet bryst og overside i rustøde og brune nuancer.</p> <p>I vinterdragten bliver bryst og overside spættet lysegrå, mens bugen stadig er kridhvid.</p> <p>Ungfuglene ligner voksne i vinterdragt, men oversiden er mørkere spættet.</p>	<p>Yngleområder i Arktis fra Canada over Grønland og Spitsbergen, så langt som til det nordlige Rusland.</p> <p>Om vinteren på næsten alle kyster i verden fra de tempererede breddegrader og mod syd.</p>	<p>Yngletid: Klippefyldt tundra med sparsom vegetation i nærheden af vand.</p> <p>Træk/vinter: Hovedsageligt sandstrande, sjældnere på Vaden.</p>	<p>Insekter, små krebsdyr, børsteorme, små muslinger og snegle, ja selv affald og ådsler.</p>	 4	 24–32 dage	 17 dage
Andet						
<p>Ældste Sandløber: 18 år og 7 måneder.</p> <p>Det danske navn henviser til deres løbende adfærd på sandstrande.</p> <p>Det videnskabelige navn hentyder undtagelsesvis til den lyse vinterdragt og betyder ”den hvide ryle”.</p>						

Samlet bestand (flyway) 200.000–250.000

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks. 52.734	–
DK	maks. 5.092	–
DE	SH	maks. 16.689
	NDS, HH	maks. 3.595
NL	maks. 35.197	–

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen ”Trækfugleprofiler” til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Almindelig ryle

Yngledragt

Vinterdragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Almindelig ryle

Calidris alpina

Yngledragt

Vinterdragt

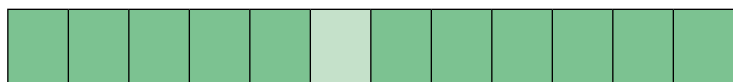
Dunlin

Alpenstrandläufer

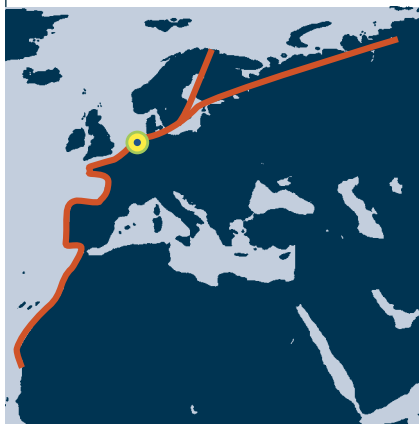

Bonte strandloper

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Lille ryle med forholdsvis langt og let buet næb. Næbbet er lidt kortere end hos Krumnæbbet ryle, men længere end hos Islandsk ryle og Sandløber.</p> <p>Yngledragt: Sort bugskjold og overside rødbrun spættet</p> <p>Vinterdragt: Gråbrun overside og hvid underside, mens brystet er svagt stribet.</p> <p>Ungfugle: Overside brunligt spættet, brystet er fint stribet, flanker og bug mere eller mindre sortspættet.</p>	<p>Yngleområder: I Arktis (cirkumpolart), men også i Østersøområdet. Har tidligere ynglet i Vadehavet. Den truede underart Engryle yngler fåtaligt i fugtige græssede enge i Jylland. I sommeren kan ikke-ynglende fugle fra de arktiske bestande ses i Vadehavet.</p> <p>Kan i forbindelse med trækket træffes over hele Europa, men ses i stort tal i Vadehavet.</p>	<p>Vadehavet: Børsteorme, snegle og muslinger.</p> <p>Yngleområde: Insekter og insektlarver.</p>	<p>Vadehavet: Børsteorme, snegle og muslinger.</p> <p>Yngleområde: Insekter og insektlarver</p>	 4	 21–24 dage	 19–20 dage
Andet						
<p>70 % af ungerne dør i løbet af det første leveår.</p> <p>I Vadehavet træffes fugle fra Grønland, Island og Skandinavien og Rusland.</p> <p>Almindelige ryler er oftest ekstremt knyttede til deres yngle- og rasteplasser, så fuglene dukker tit op næsten samme dag på nøjagtig de samme yngle- eller rasteplasser, som årene før.</p>						

Samlet bestand (flyway) 1,3 – 1,4 millioner

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks. 941.201	ca. 23
DK	maks. 191.381	ca. 10
DE	SH	maks. 227.584
	NDS, HH	maks. 207.661
NL	maks. 488.320	ca. 0

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Sortgrå ryle

Vinterdragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Sortgrå ryle

Calidris maritima

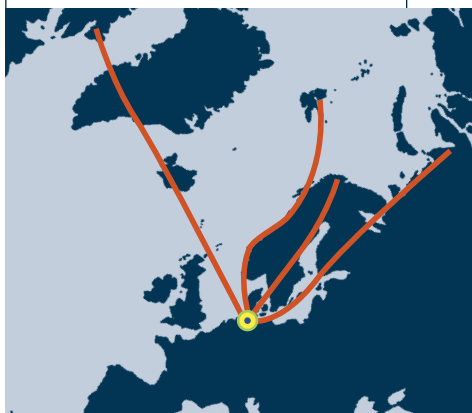
Vinterdragt

 Purple sandpiper

 Meerstrandläufer

 Paarse strandloper

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
En lille buttet ryle , der med sine korte gule ben og det mørke næb med orange basis er relativt nem at genkende. Fjerdragten er mørkt brunlig og sodfarvet.	Yngletid: Nordøstlige Canada over Grønland, Island og Skandinavien til det nordvestlige Rusland. Overvintrer på den nord-amerikanske østkyst og på kysterne ud for Nordvest- og Vesteuropa.	Yngletid: Kyst- og bjergtundra. Træk/vinter: Klippe-kyster, moler, træffes kun på kysten.	Især muslinger og snegle (f.eks. strandsnegle), små krebsdyr (f.eks. rurer), insektlarver.	 4	 21–22 dage	 21–28 dage
Andet						
<p>Ældste Sortgrå ryle: 20 år og 9 måneder.</p> <p>Fuglene på Helgoland kommer hvert år tilbage til deres overvintringspladser fra sidste år.</p> <p>Det danske navn har fuglen fået på grund af sin mørke fjerdragt.</p> <p>De få, der overvintrer i Vadehavet stammer fra fjerntliggende ynglepladser i det nordøstlige Canada, det nordlige Norge, Svalbard og Rusland.</p>						

Samlet bestand (Europa)
179.000–196.000

Data i individer

Hættemåge

Vinterdragt

Yngledragt

Illustration: Steffen Walentowitz

Hættemåge

Chroicocephalus ridibundus

Vinterdragt

Yngledragt

 Black-headed gull

 Lachmöwe

 Kokmeeuw

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi																											
<p>Rødlige ben og næb, om vinteren med sort spids. I flugten ses de iøjnefaldende hvide ydre håndsvingfjer.</p> <p>I yngledragt med mørk chokoladebrun hætte og hvid øjenring.</p> <p>Aldersbestemmelse: Ungfugle har mørkebrun ryg og vinger, men mangler hætten. I flugten er vingerens bagkant mørk. Benene er, indtil fældningen i det 2. kalenderår, orange, fremfor røde.</p>	<p>Vidt udbredt fra Europa til Asien</p> <p>Overvintrer i områder strækkende sig så langt syd på som til Nordafrika. Opholder sig ikke kun ved kysten, men optræder også jævnligt længere inde i landet. .</p>	<p>Yngletid: Stranden-ge, inde i landet på øer i vådområder.</p> <p>Træk/vinter: Vade-flader, enge, marker, vandløb og vådområder.</p>	<p>Meget alsidig: or-ganismer fra vaden, regnorme, insekter, affald og madrester.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3–4</td> <td>22–27 dage</td> <td>26–28 dage</td> </tr> </table>				3–4	22–27 dage	26–28 dage																					
																															
3–4	22–27 dage	26–28 dage																													
Andet																															
<p>Ældste Hættemåge: 30 år og 7 måneder.</p> <p>Det danske navn har arten fået grundet yngledragtens karakteristiske mørke hætte. I gamle dage var det lovligt og almindeligt at samle og spise æg fra mågekolonier, men det er i dag ulovligt!</p> <p>Hættemågebestanden i Vadehavet blev fra 1965–1990 op mod ti gange større, men i de senere år er bestanden desværre faldet drastisk igen.</p>																															
		<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Samlet bestand (flyway)</th> <th colspan="2">2,5–3,4 millioner</th> </tr> <tr> <th>Bestand af</th> <th>rastende fugle</th> <th colspan="2">ynglefugle*</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Vadehavet</td> <td>maks. 581.153</td> <td colspan="2">ca. 113.723</td> </tr> <tr> <td>DK</td> <td>maks. 61.745</td> <td colspan="2">ca. 11.037</td> </tr> <tr> <td rowspan="2">DE</td> <td>SH</td> <td>maks. 118.999</td> <td>ca. 39.132</td> </tr> <tr> <td>NDS, HH</td> <td>maks. 174.801</td> <td>ca. 24.753</td> </tr> <tr> <td>NL</td> <td>maks. 253.591</td> <td colspan="2">ca. 38.801</td> </tr> </tbody> </table>			Samlet bestand (flyway)		2,5–3,4 millioner		Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*		Vadehavet	maks. 581.153	ca. 113.723		DK	maks. 61.745	ca. 11.037		DE	SH	maks. 118.999	ca. 39.132	NDS, HH	maks. 174.801	ca. 24.753	NL	maks. 253.591	ca. 38.801	
Samlet bestand (flyway)		2,5–3,4 millioner																													
Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*																													
Vadehavet	maks. 581.153	ca. 113.723																													
DK	maks. 61.745	ca. 11.037																													
DE	SH	maks. 118.999	ca. 39.132																												
	NDS, HH	maks. 174.801	ca. 24.753																												
NL	maks. 253.591	ca. 38.801																													

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Stormmåge

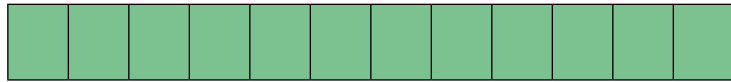

Illustration: Steffen Walentowitz

Stormmåge

Larus canus

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Common gull

 Sturmmöwe

 Stormmeeuw

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Lille måge med lange vinger og tyndt næb. Kønsmoden efter tre år. Ligner i farvedragten Sølvmågen, men er væsentligt mindre, mere elegant og har et lidt rundere hoved med mørke "milde" øjne, hvor Sølvmågens øjne er "skarpe" og gule.</p> <p>Benene er gule, mens Sølvmågens er blegt "kødfarvede". Det gule næb er, modsat Sølvmågens, uden rød gonysplet.</p>	<p>Yngleområde: Britiske Øer til Asien og endda Nordamerika, træffes også ofte inde i landet. Fugle i Vadehavet stammer hovedsageligt fra Nord- og Østeuropa.</p> <p>Vinter: Nordsøen, Østersøen og det østlige Atlanterhav, mod syd til det nordvestlige Afrika. Ikke sjældent inde i landet.</p>	<p>Yngletid: Klitter og moser, mere sjældent på strandenge.</p> <p>Vinter: Græsarealer, vadeflader, strandenge, sågar lossepladser.</p>	<p>Regnorme på græsarealer, børsteorme på vaden, men også insekter, fisk, madaffald og planter.</p>	 3	 23–28 dage	 28–33 dage
Andet						
<p>Ældste ringmærkede fugl: 33 år og 8 måneder.</p> <p>Som andre måger ægte opportuniste, så ynglefugle kan også finde på at spise bær og frugter i store mængder, hvis lejligheden byder sig.</p>						

Samlet bestand (flyway)		1,4–2 millioner	
Bestand af		rastende fugle	
		ynglefugle*	
Vadehavet		maks. 183.120	ca. 12.224
DK		maks. 22.280	ca. 1.425
DE	SH	maks. 35.326	ca. 2.538
	NDS, HH	maks. 42.251	ca. 6.393
NL		maks. 108.837	ca. 1.868

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

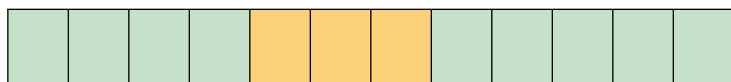
Svartbag

Illustration: Steffen Walentowitz

Svartbag

Larus marinus

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Great black-backed gull

 Mantelmöwe

 Grote mantelmeeuw

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Den største måge i Centraleuropa. Stor og kraftig måge med tykkere næb og kortere vinger end Sølvmåge og Sildemåge.</p> <p>Ungfugle ligner unge Sildemåger, men ryg og overside er lysere og finere mønstret. Hoved og underside er også lysere, mens det sorte næb er væsentligt kraftigere. Halebånd mindre tydelige, end hos unge Sildemåger, og ofte brudte.</p> <p>Fjerdragten bliver med alderen mere og mere mørk, men fuglene er først fuldt udfarvede i 4–5-årsalderen.</p> <p>Voksne udfarvede fugle har mørkegrå "kappe", sorte vingespidses med hvide pletter og i flugten bred hvid bagkant på vingerne. Benene er kødfarvede, mens de hos Sildemågen er gule. Det kraftige næb er gult med rød gonysplet.</p>	<p>Yngleområde: Frankrigs og Storbritanniens kyster, Island til det nordvestlige Rusland.</p> <p>Vinter: Nord-søens og Atlanterhavets kyster mod syd helt ned til Portugal.</p>	<p>Yngletid: Klippekystrer, klitter.</p> <p>Vinter: Sandstrande, lossepladser. Søger også føde i det åbne hav. Træffes sjældent inde i landet.</p>	<p>På havet, hovedsageligt fisk og fiskeaffald, men også fugle op til andestørrelse, eksempelvis blichøns, og mindre pattedyr.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>26–28 dage</td> <td>45–50 dage</td> </tr> </table>				3	26–28 dage	45–50 dage
										
3	26–28 dage	45–50 dage								
Andet										
<p>Ældste Svartbag: 27 år og 1 måned. Navnet hentyder til fuglenes mørke, næsten sorte, ryg og vinger.</p>										
	Samlet bestand (Europa)		172.000–215.000							
	<i>Bestand af</i>	<i>rastende fugle</i>	<i>ynglefugle*</i>							
	Vadehavet	maks. 9.620	ca. 64							
	DK	maks. 1.175	ca. 10							
	DE	SH	maks. 1.218	ca. 32						
	NDS, HH	maks. 1.251	ca. 5							
NL		maks. 7.580	ca. 17							

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

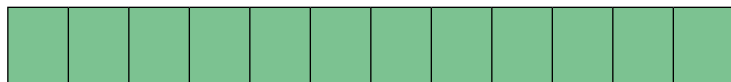
Sølvmåge

Illustration: Steffen Walentowitz

Sølvmåge

Larus argentatus

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Herring gull

 Silbermöwe

 Zilvermeeuw

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi
<p>Ungfugle er brunt spættede og ligner unge Sildemåger og Svartbage. Fjerdragten udvikler sig gradvist så fuglene får hvid underside og hoved og lysegrå ryg og vinger. Først i 3–4-årsalderen er fuglene fuldt udfarvede og har fået de mørke vingspidser med hvide aftegninger og gult næb med rød gonysplet.</p> <p>Betydeligt lysere kappe end Sildemåge og Svartbag. Større end Stormmåge, der desuden heller ikke har den karakteristiske gonysplet på næbbet.</p>	<p>Yngleområde: Vestlige Frankrig til det nordvestlige Rusland, Island.</p> <p>Overvejende kystnært, ofte i store kolonier.</p> <p>Træk/vinter: Omstrefjende, i Vadehavet sågar fugle fra Rusland.</p>	<p>Yngletid: Uforstyrrede kystområder uden rovdyr, klitter, strandenge, klippekyster (f.eks. Helgoland).</p> <p>Overvintrer i stort antal ved kyster eller endda på lossepladser.</p>	<p>Meget alsidig: krebsdyr, muslinger, snegle, søstjerner, fisk, ungfugle af andre arter, madaffald af enhver art, regnorme.</p>	 2–3 26–32 dage 35–50 dage
Andet				
<p>Ældste sølvmåge: 34 år og 9 måneder.</p> <p>Navnet hentyder til den sølvgrå overside.</p> <p>Jager også fugleunger af andre arter, f.eks. vadefugle eller ternere. Såfremt de andre fugles ynglefuglebestande er sunde og robuste, er mågernes indhug i bestanden dog uproblematisk.</p> <p>Kan være nogle værre røvere, idet de visse steder kan finde på at snuppe is, pizza, fiskesandwich m.m. ud af hænderne på sagesløse cafe- og restaurantgæster, gerne i spektakulære overraskelsesangreb – så lad være med at fodre mågerne, hvor der serveres mad udendørs, det giver dem dårlige vaner! Ses ofte i nærheden af fiskekuttere, der smider fiskeaffald/bifangst overbord.</p>				

Samlet bestand (flyway) 1,6–1,78 millioner

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	maks. 164.766	ca. 62.278
DK	maks. 37.645	ca. 9.862
DE	SH maks. 27.493	ca. 10.576
	NDS, HH maks. 32.809	ca. 11.088
NL	maks. 109.559	ca. 30.752

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

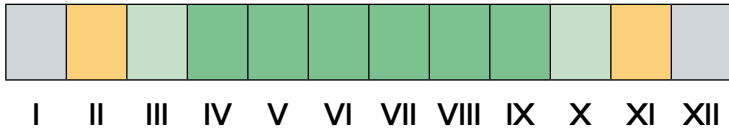
Sildemåge

Illustration: Steffen Walentowitz

Sildemåge

Larus fuscus

 Lesser black-backed gull

 Heringsmöwe

 Kleine mantelmeeuw

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi			
<p>Længere vinger end Sølvmåge. Ungfugle ligner unge sølvmåger, men er generelt mørkere, især tertiære, og har store armdækfjer med lyse frynser og bredere halebånd.</p> <p>Med alderen farves fjerdragten mere grålig på ryg og vinger, mens underside og hoved bliver hvidt. Først fuldt udfarvede efter 4 år.</p> <p>De udfarvede fugle er markant mørkere på ryg og vinger end Sølvmåge og har sorte vingespidsen med hvide aftegninger. Benene er gule, i modsætning til Sølvmåge og Svartbag, der begge har kødfarvede ben. Skelnes også nemt fra Svartbag på størrelsen, de lange, vinger, der rager tydeligt ud over halespidsen og placeringen af de hvide pletter på vingespidsene.</p>	<p>Yngleområde: Kyster fra Spanien til det nordvestlige Rusland.</p> <p>Vinter: Hovedsageligt Spanien, Portugal, Marokko, Mauretania, Senegal. En sjælden gang i mellem også i Vadehavet.</p>	<p>Yngletid: Uforstyrrede kystområder uden rovdyr, især i klitter. Fødesøgning sker på åbent hav eller på græsarealer.</p> <p>Vinter: Sandstrande, lossepladser, dog også fødesøgning på det åbne hav.</p>	<p>Fisk på vandoverfladen og svømmekrabber, såvel som fiskerifaffald. På græsarealer ofte regnorme og insekter, på lossepladser madaffald.</p>	<table border="1"> <tr> <td> 2-3</td> <td> 26-31 dage</td> <td> 35-40 dage</td> </tr> </table>	 2-3	 26-31 dage	 35-40 dage
 2-3	 26-31 dage	 35-40 dage					
Andet							
<p>Ældste ringmærkede fugl: 34 år og 11 måneder.</p> <p>I Europa yngler tre underarter, den centraleuropæiske (<i>L. f. intermedius</i>) er i øjeblikket i kraftig vækst, mens den nordøst-skandinaviske underart (<i>L. f. fuscus</i>) desværre oplever en bestandsnedgang.</p>							

Samlet bestand (flyway) 1,04 – 1,11 millioner

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	?	ca. 94.496
DK	?	ca. 1.788
DE	SH	?
	NDS, HH	?
NL	?	ca. 52.868

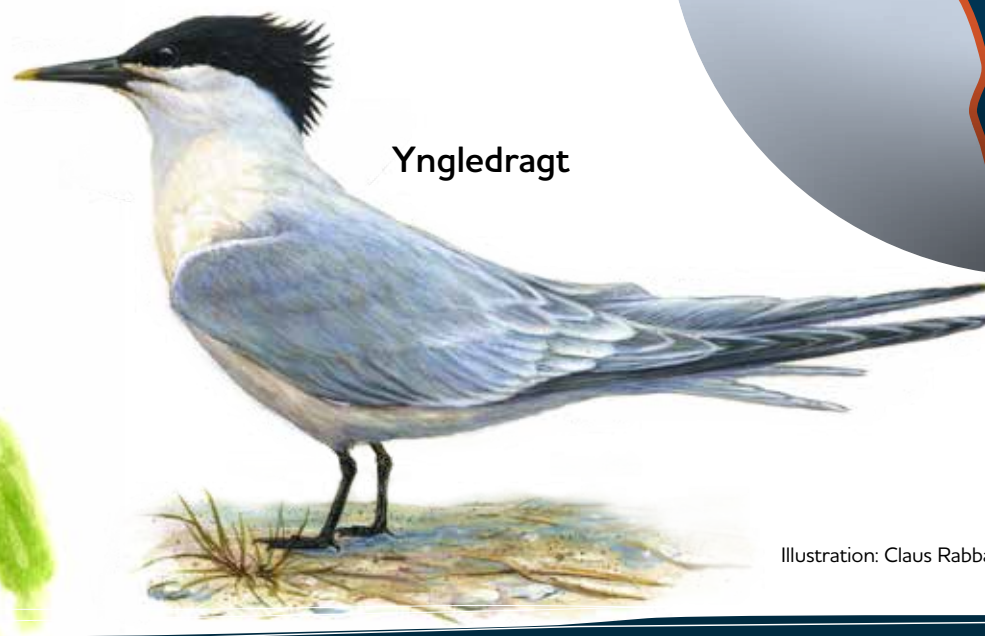
Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Splitterne

Vinterdragt

Yngledragt

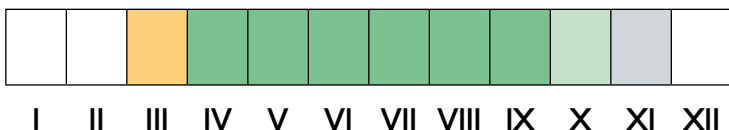

Illustration: Claus Rabba (li), Steffen Walentowitz (re.)

Splitterne

Thalasseus sandvicensis

 Sandwich tern

 Brandseeschwalbe

 Grote stern

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Stor, lys terne, der i yngle- dragten har mørk hætte og nakketop. Det sorte næb har en markant gul spids. I vinterdragt med hvid pande. Ungfuglene er markant mere spættede på oversi- den end andre terner og næbbet uden gul spids.</p>	<p>Nord- og Østersøens kyster, det østlige Atlanterhav, Mittel- havet, Sortehavet og Det Kaspiske Hav. Overvintringsområder fra Spanien til Sydafrika.</p>	<p>Yngletid: Store, tætte kolo- nier i områder med lav ve- getation på øer og halvøer, grus- og sandbanker. Fødesøgningen sker ofte i områder langt væk fra ko- lonierne, ofte mere end 50 kilometer væk. Træk/vinter: Kyststrækning- er, rasteplasser findes ho- vedsageligt på sandstrande.</p>	<p>Slanke stimefisk på 5–15 cm i størrelse.</p>	 1–2	 22–26 Tage	 25–35 Tage
Andet						
<p>Ældste fugl: 30 år og 9 måneder. Navnet er formodentligt afledt af fuglens lange nakkefjer, der kan rejses til en top. Yngleområder er begrænset til nogle få, store kolonier, som kan veksle fra år til år. Kaldet er et skingert og højlydt, "kir-rik"!</p>						
	Samlet bestand (flyway)		170.000–200.000			
	<i>Bestand af</i>	<i>rastende fugle</i>	<i>ynglefugle*</i>			
	Vadehavet	?	ca. 15.780			
	DK	?	ca. 147			
	DE	SH	?	ca. 3.100		
	NDS, HH	?	ca. 4.249			
NL	?	ca. 8.284				

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler"
til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Fjordterne

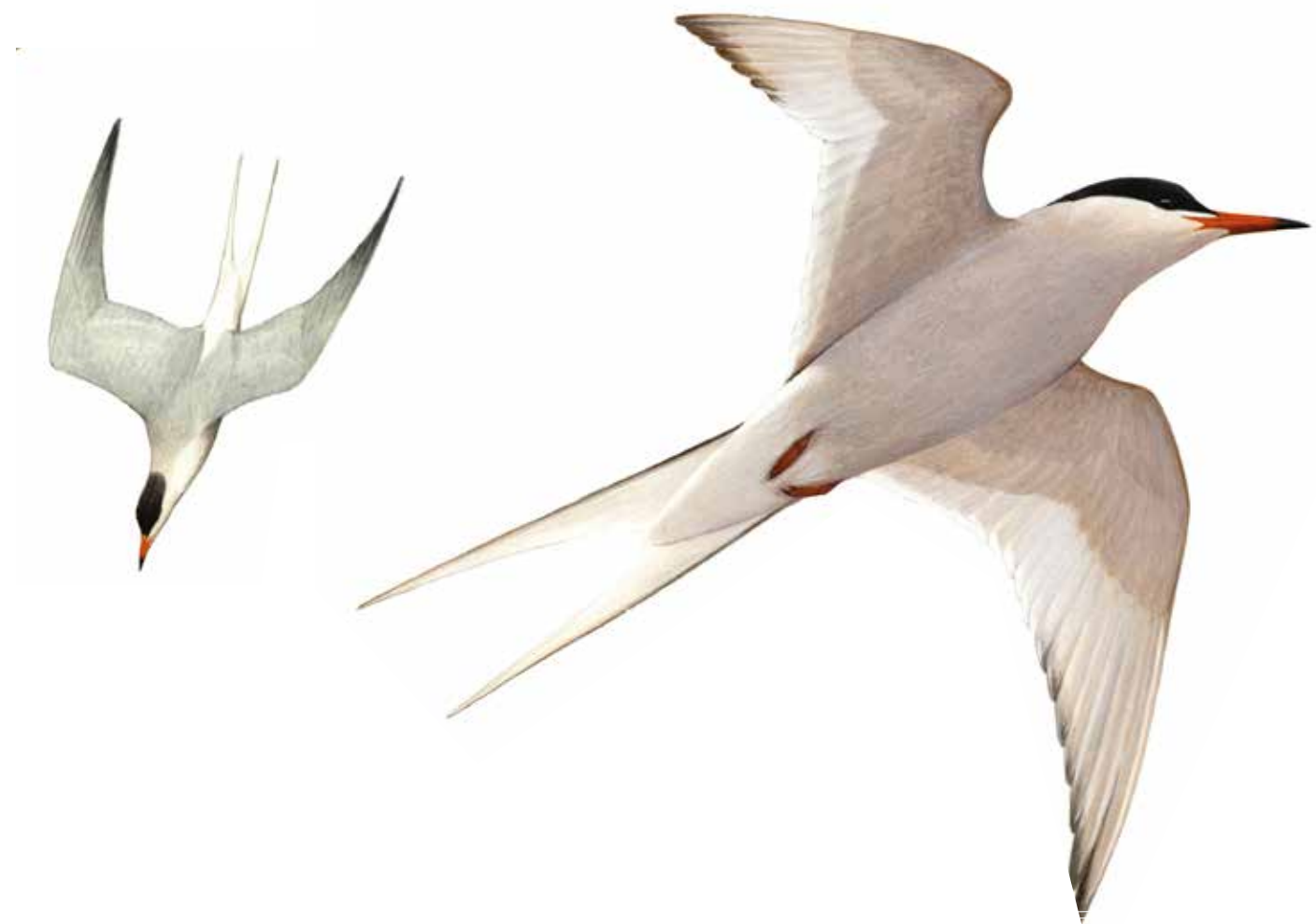

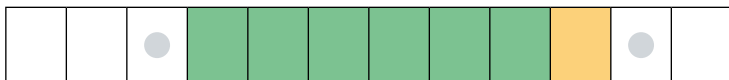
Illustration: Steffen Walentowitz

Fjordterne

Sterna hirundo

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Common tern

 Flusseeeschwalbe

 Visdief

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Svær at skelne fra Havternen, men fjordternens ben er lidt længere og hos siddende/stående fugle rækker vingespidserne ud over halepidsen, mens det ellers røde næb har en sort spids. Ligeledes er vingerne mindre gennemskinnelige, end hos havternen og har en bredere mørkt bagkant.</p> <p>Ungfugle med meget mørke "skuldre", og spættet overside, rød næbbasis.</p>	<p>Yngleområde: Fra Vesteuropa til Asien og Nordamerika. Yngler også inde i landet.</p> <p>Vinter: Hovedsageligt kyster i Vestafrika.</p>	<p>Yngleplads: Strandede, grus- og sandarealer. Fødesøgning i større vandløb og tidevandsrender.</p> <p>Vinter: Ved udløb af åer i fjorde og bugter, men også større søer.</p>	<p>Små stimefisk i vandoverfladen, som sild, brisling, stavild. Krebsdyr, vandlevende insektlarver, i Østersøen også børsteorme.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>2–3</td> <td>20–26 dage</td> <td>23–27 dage</td> </tr> </table>				2–3	20–26 dage	23–27 dage
										
2–3	20–26 dage	23–27 dage								
Andet										
<p>Ældste ringmærkede fugl: 33 år.</p> <p>På grund af ligheden bliver havterner og fjordterner ofte ikke bestemt til artsniveau. Det engelske øge-navn, "Comic Tern", er en heraf afledt samlebetegnelse for de to arter, ved sammentrækning af de to latinske arts-suffixer, "common" og "arctic".</p> <p>Hører til en af de bedst undersøgte fuglearter i verden, da forskere i Wilhelmshaven har haft en koloni under skarp videnskabelig observation i gennem snart mange år.</p> <p>Fuglene er meget aggressive i deres forsvar, så derfor arbejder forskere i ynglekolonierne med sikkerhedshjelme.</p>										
	Samlet bestand (Europa) 0,881–1,43 millioner									
	<i>Bestand af</i>	<i>rastende fugle</i>	<i>ynglefugle*</i>							
	Vadehavet	?	ca. 8.375							
	DK	?	ca. 88							
	DE	SH	?	ca. 764						
	NDS, HH	?	ca. 4.272							
NL	?	ca. 3.251								

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Havterne

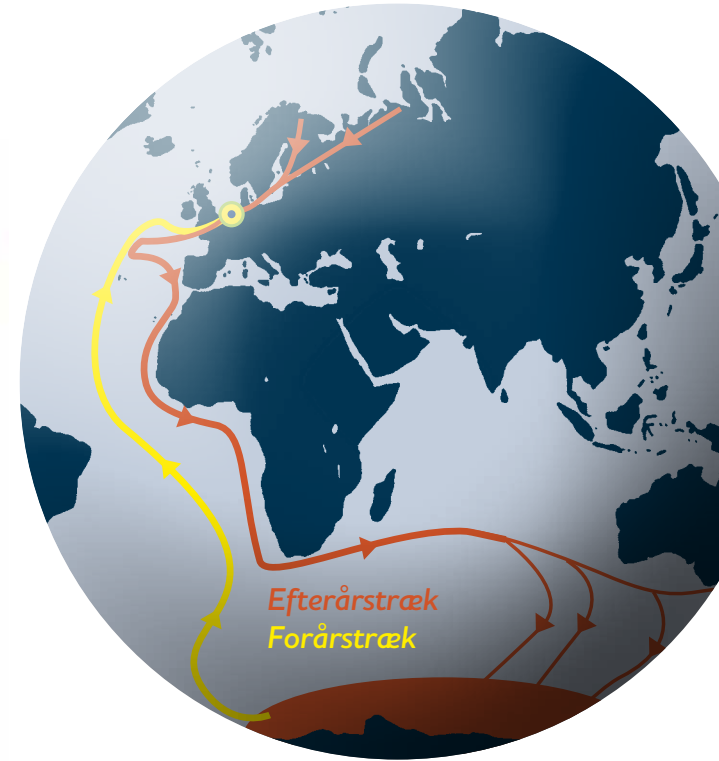
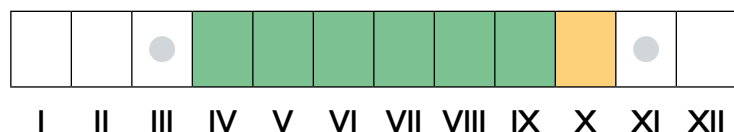

Illustration: Steffen Walentowitz

Havterne

Sterna paradisaea

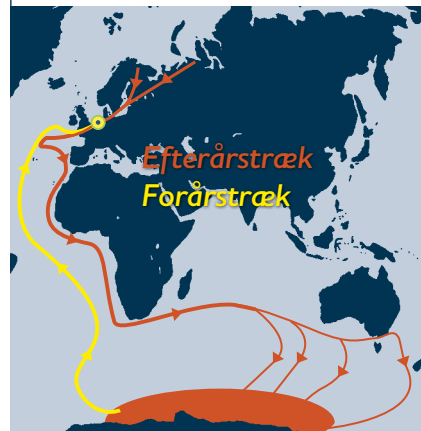

 Arctic tern

 Küstenseeschwalbe

 Noordse stern

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Ligner fjordternen, men har korte, spinkle ben, smallere vinger og længere hale, som ofte flugter med vingespidserne, når fuglen sidder. Svingfjerene er mere gennemskinnelige, så den sorte bagkant står i skarp kontrast.</p> <p>Næbbet rødt uden sort spids.</p> <p>Ungfugle har ensfarvet sort næb, men ikke spættet ryg og mørke skuldre, som unge fjordterner.</p>	<p>Yngleområde: Arktis (cirkumpolart), i Europa ned til Storbritannien og Vadehavet.</p> <p>Om vinteren: Antarktiske farvande, hovedsageligt Wedellhavet.</p>	<p>Yngletid: Sandstrande med sparsom vegetation, grusøer, sjældent strandenge. Søger i højere grad føde på havet, end fjordternen.</p> <p>Vinter: Antarktis' fiskerige farvande.</p>	<p>Små fisk og krebsdyr, indtaget af fisk er ofte mindre end hos fjordterne.</p>	 1-3	 20-22 dage	 21-24 dage
Andet						
<p>Ældste ringmærkede fugl: 30 år og 11 måneder.</p> <p>Rekordholder blandt langdistancetrækkere. Arktiske ynglefugle tilbagelægger omkring 60.000 km. En fugl med GPS-sender tog en ekstra "smut-tur" fra Wedellhavet til Australien og tilbagelagde derved i trækperioden i alt 80.000 km. Havternen er den fugleart, der ser mest dagslys i løbet af et år!</p> <p>Forstyr ikke havterner i yngletiden! Forældrefuglene forsvarede med aggressive styrtdyk både rede og unger, hvilket kan ende med, at de indtrængende "fredsforstyrrere" ender med blødende hak i hovedet.</p>						

Samlet bestand (Europa) 1,06 – 1,51 millioner

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	?	ca. 4.849
DK	?	ca. 369
DE	SH	ca. 2.867
	NDS, HH	ca. 699
NL	?	ca. 914

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Mosehornugle

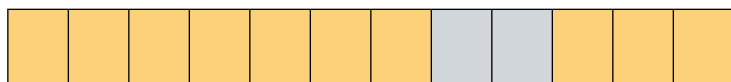

Illustration: Steffen Walentowitz

Mosehornugle

Asio flammeus

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Short-eared owl

 Sumpfohreule

 Velduil

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Mellemstor ugle med lange vinger og små "fjerører". Ligner skovhornugle, men er en smule større end denne. Øjnene er gule, fremfor orange, som hos skovhornuglen. I flugten ses to tydelige mørke pletter på undersiden af vingerne.</p>	<p>Vidt udbredt i hele Eurasien, men flest i de nordlige egne. Nord- og Sydamerika og endda på enkelte øer i Mikronesien. Overvintringsområderne strækker sig så langt som til Nordafrika.</p>	<p>Yngletid: Åbne landskaber med lav vegetation, især tundra, moser og våde enge. Træk/vinter: Samme som i yngletiden, men også på brakmarker.</p>	<p>Især studs mus, i år med lav bestand disse øges andelen af andre småpattedyr og fugle i føden.</p>	 7–10	 26–27 dage	 31–36 dage
Andet						
<p>Ældste fugl: 20 år og 9 måneder. Har fået navn efter et af sine foretrukne "jagt-revire"-moser. Jager hyppigt om dagen, især i år med få byttedyr. Yngleterritoriernes størrelse afhænger af fødeudbuddet: I år med mange mus er de derfor mindre. Lever nomadisk. Ungerne forlader allerede reden efter 1–17 dage, til trods for, at de endnu ikke er flyvefærdige.</p>						

Samlet bestand (Europa) 169.000–284.000

Bestand af	rastende fugle	ynglefugle*
Vadehavet	?	ca. 68
DK	?	ca. 14
DE	SH	ca. 5
	NDS, HH	ca. 34
NL	?	ca. 15

Data i individer, *i par

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Stenpikker

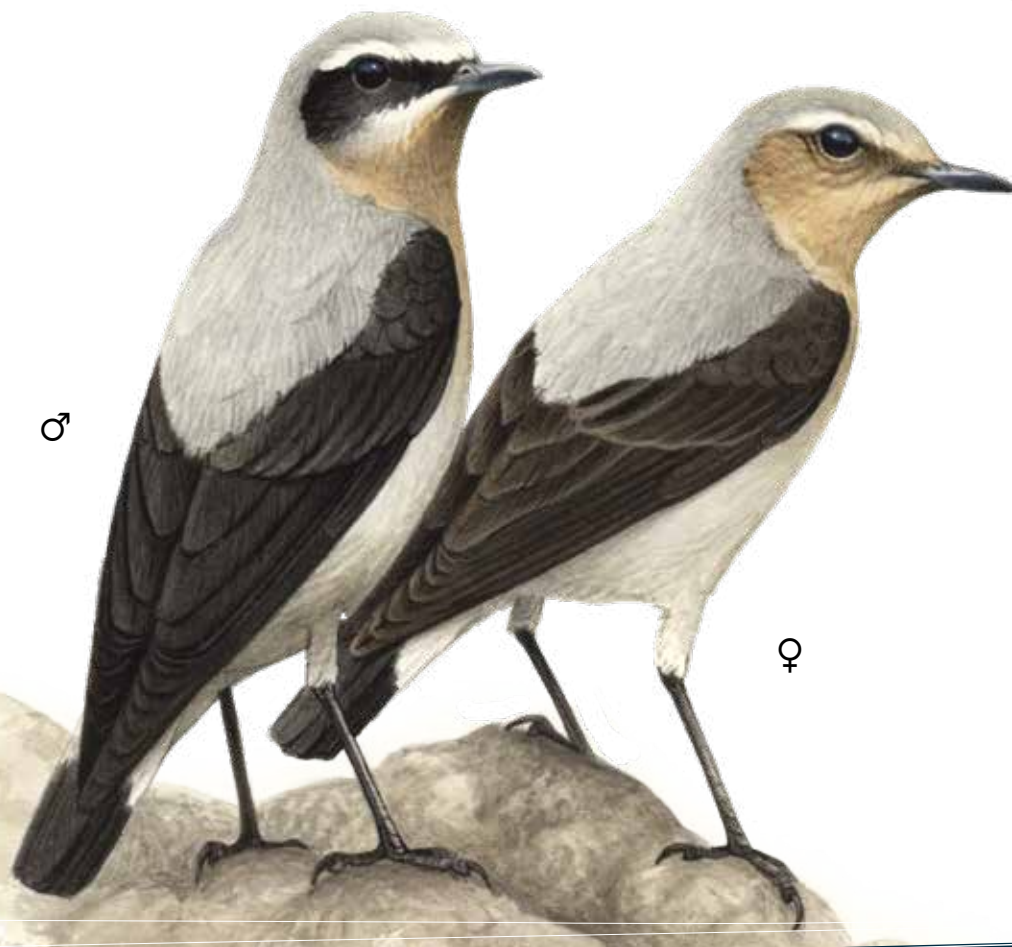

Illustration: Steffen Walentowitz

Stenpikke

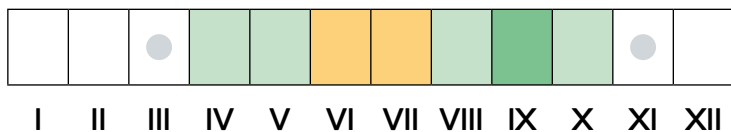
Oenanthe oenanthe

 Northern wheatear

 Steinschmätzer

 Tapuit

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi						
<p>Kan i alle fjerdragter kendes på den hvide hale med sort midte og sorte bånd over halespidsen.</p> <p>Hannens fjerdragt er kontrastfyldte med sorte vinger og sort ansigtsmaske.</p> <p>Hun og ungfugle i mere dæmpede gråbrune farvetoner, men stadig med mørke vinger og maske.</p>	<p>Yngler på hele den nordlige halvkugle, helt op til Arktis, mod syd til Mellemøsten.</p> <p>Overvintringsområder: Alle stenpikkere overvintrer i Afrika syd for Sahara,</p>	<p>Yngletid: Åbne områder, f.eks. affaldsdynger, skovrydninger, tørvemoser, ekstensivt udnyttede landbrugsarealer, i Vadehavet, især i klitområder og her gerne i gamle kaninhuller.</p> <p>Træk/vinter: Åbent terræn af enhver slags, også på diger. Ynder at kaste sig ud i jagten på smådyr fra hegnspele og små pinde, der stikker lidt op i terrænet.</p>	<p>Hovedsageligt insekter, men også edderkopper, regnorme og snegle, om efteråret også lejlighedsvis bær.</p>	<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>4–8</td> <td>11–15 dage</td> <td>15–17 dage</td> </tr> </table>				4–8	11–15 dage	15–17 dage
										
4–8	11–15 dage	15–17 dage								
Andet										
<p>Alder: op til 9 år (ringmærket fugl). Fugle fra Alaska flyver over Rusland og Mellemøsten til Afrika, og tilbagelægger således i løbet af bare tre måneder over 14.000 kilometer.</p> <p>Fugle fra arktisk Canada (Baffin Island) flyver til Afrika via de britiske øer. De tilbagelægger på denne flyvetur 3.400 kilometer på kun 4 dage. Fuglene trækker især om natten og kan i løbet af et døgn flyve mindst 850 kilometer.</p>										

Samlet bestand (Europa)
10,8 millioner–29,3 millioner

Data i individer

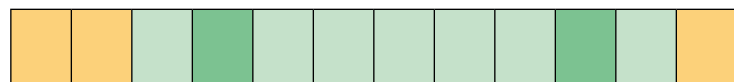
Engpiber

Illustration: Steffen Walentowitz

Engpiber

Anthus pratensis

I II III IV V VI VII VIII IX X XI XII

 Meadow pipit

 Wiesenpieper

 Graspieper

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
Lille, uanselig sangfugl med et tyndt næb og relativt lang hale. Bryst og ryg fint stribet. Gør sig især bemærket med sit lokkekald, et fint, men skarpt, "tsit", nogle gange som dobbeltkald, "tsit-tsit", der høres næsten uophørligt fra fuglene, også under trækket.	Yngler meget ofte i store dele af Europa. Yngleområdet strækker sig mod øst til Uralbjergene og mod vest til Nordøstgrønland. Overvintringsområderne ligger i Central- og Vesteuropa, mod syd til Nordafrika.	Yngletid: Hovedsageligt fugtigt, åbent terræn, f.eks. tundraer, moser, strandenge, våde græsarealer og fugtige hedeområder. Træk/vinter: Samme habitater som i yngletiden.	Meget varierende, især små insekter og edderkopper, men også små orme.	 2–7	 13 dage	 12–13 dage
Andet						
<p>Alder: højst ca. 8 år (ringmærkede fugle)</p> <p>Under trækket den hyppigste af alle piber-arter i Vadehavet. Kan ses og høres næsten overalt, rastende fugle især på græsarealer, ofte også på diger.</p> <p>Nedgang i bestanden på grund af tab af levesteder, grundet intensiveret landbrugsdrift.</p> <p>Overvintrer også på strandenge og græsarealer ved Vadehavet, men er her mindre hyppig end dens lignende slægtning Skærpiber. For skærpiberne er Vadehavet af international betydning som overvintringsområde.</p>						
 <p>Samlet bestand (Europa) 22 millioner–29.8 millioner</p>						

Data i individer

Bjergirisk

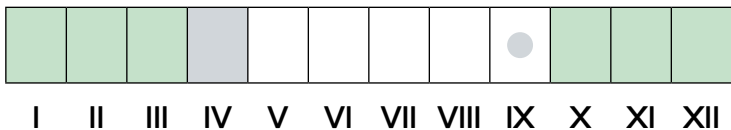
Vinterdragt

Illustration: Claus Rabba

Bjergirisk

Linaria flavirostris

Vinterdragt

 Twite

 Berghänfling

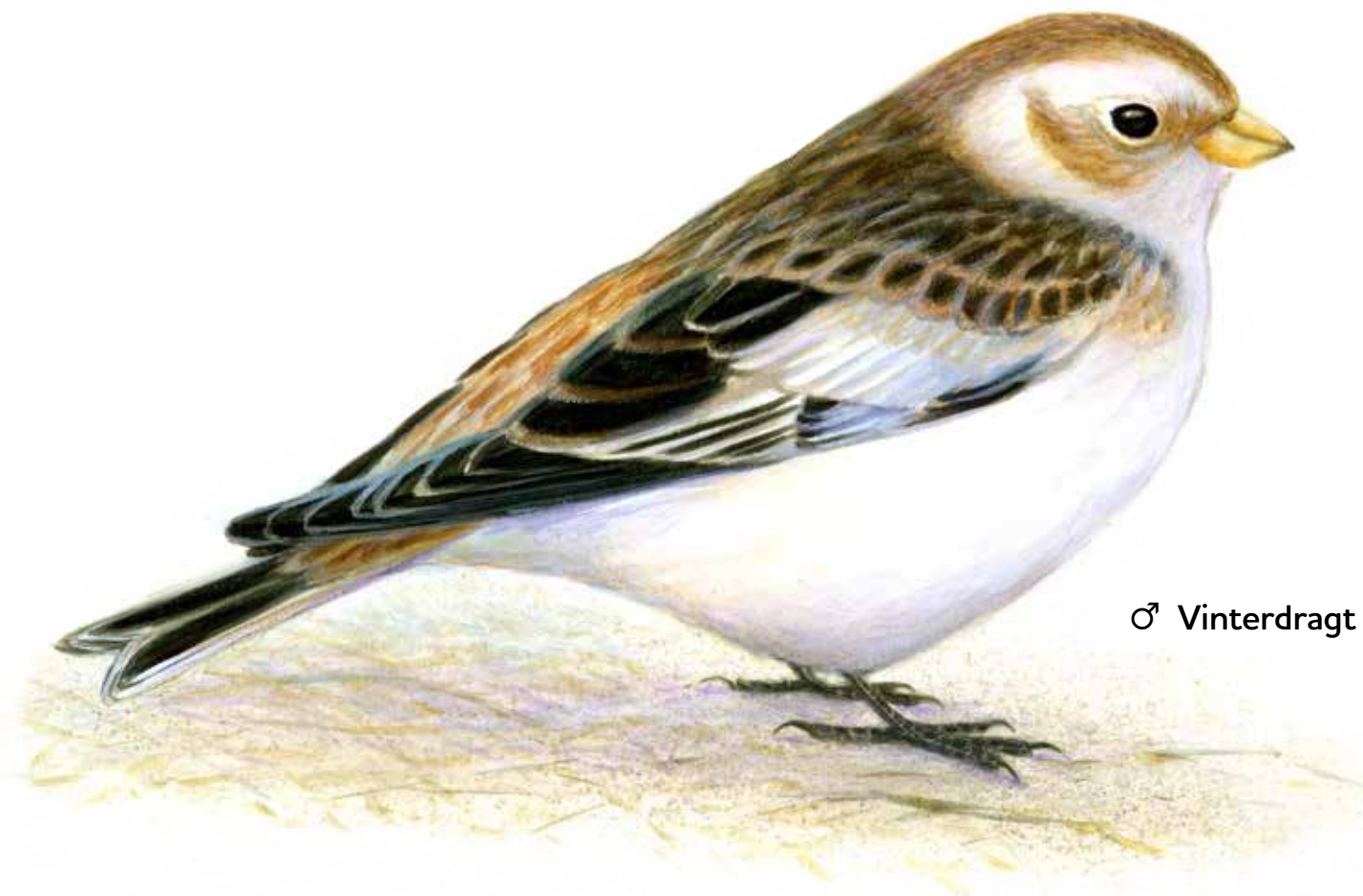
 Frater

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Uanselig lille brun sangfugl med lille gult næb.</p> <p>Minder lidt om en tornirisk, men uden de tydelige hvide vingefelter og det rødlige bryst.</p> <p>Hannen har derimod en rustrød overgump.</p>	<p>Yngleområderne ligger i de boreale og tempererede dele af Nordvesteuropa, samt i de asiatiske bjerg- og steppeområder.</p> <p>Skandinaviske fugle overvintrer hovedsageligt i Vadehavet og inde i landet i Øst-europa.</p>	<p>Yngletid: Tundra, hede, alpine områder.</p> <p>Træk/vinter: Strandenge og ruderater.</p>	<p>Små plantefrø, i Vadehavet dog især Kveller/Salturt og Strandgådefod.</p>	 5–6	 12–13 dage	 10–13 dage
Andet						
<p>Ældste fugl: 9 år og 5 måneder.</p> <p>Er en enkelt gang observeret yngle på den tyske ø, Helgoland i 1960.</p> <p>Æder, i modsætning til Bjerglærke og Snespurv, ikke i opskylszonen, men derimod direkte af planterne. Overnatter til dels i bygninger og midt i byerne. Kan under trækket opleves i store sværme, hvor fuglene er meget aktive og meget lidt sky.</p> <p>Strejfer vidt omkring i overvintringsområderne med dagsture over 30 km og en "aktionsradius" på over 100 km i vinterområderne.</p>						
		<p>Samlet bestand (Europa) 159.000–548.000</p>				

Data i individer

Dette ark er en del af folderen "Trækfugleprofiler" til fugleture i Nationalpark Vadehavet og Verdensarvsområdet.

Snespurv

♂ Vinterdragt

Illustration: Claus Rabba

Snespurv

Plectrophenax nivalis

♂ Vinterdragt

 Snow bunting

 Schneeammer

 Sneeuwgor

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Kompakt spurv med kort og kraftigt næb, der i vinteren farves gult.</p> <p>I yngledragten (ses kun sjældent i DK) er fuglene hvide med sort ryg, sorte vingespids og sorte øjne. Om vinteren er oversiden brunlig og undersiden hvidlig. Uanset fjerdragt og sæson ses altid store tydelige hvide partier på vinger og hale, som varierer i størrelse alt efter alder, køn og underart.</p>	<p>Yngleområde cirkumpolart i den arktiske tundra.</p> <p>Overvintringsområder i Europa er hovedsageligt kystnære, mens de østeuropæiske vinterkvarterer består af indlands-stepper. Islandske ynglefugle overvintrer til dels i nærheden af deres yngleområder. Østgrønlandske ynglefugle trækker til Europa, mens de skandinaviske ynglefugles overvintringskvarterer indtil videre er ukendte.</p>	<p>Yngletid: Åben tundra med laver, især i klippefuldt terræn.</p> <p>Træk/vinter: Sparsomt bevoksede områder, i Vadehavet på sandstrande og i opskylszonen.</p>	<p>Sommer: Hovedsageligt insekter.</p> <p>Om vinteren: Frø, lejlighedsvis insekter.</p>	 5–6	 12–13 dage	 12–15 dage
Andet						
<p>Ældste fugl: 9 år og 6 måneder.</p> <p>Navn på baggrund af den hvide farve og de ofte snedækkede levesteder. Den nordligst ynglende sangfugl!</p>						

Samlet bestand (Europa)
38.000–86.200

Data i individer

Bjerglærke

Vinterdragt

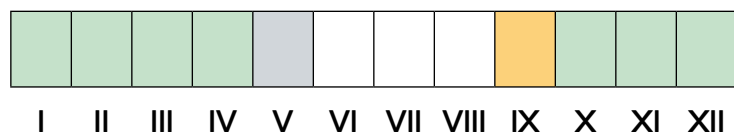

Illustration: Claus Rabba

Bjerglærke

Eremophila alpestris

Vinterdragt

 Shore lark

 Ohrenlerche

 Strandleeuwerik

Kendetegn	Udbredelse	Levested	Føde	Ynglebiologi		
<p>Lærke med sort hagesmæk og sort tøjle (ørelapper) og gulligt ansigt.</p> <p>Hannen har små fjer på hovedet, som kan rejses til små "øretotter".</p> <p>Køn og alder kan umuligt bestemmes i felten med sikkerhed.</p>	<p>Ynglepladser i tundra-områder i Eurasien og Nordamerika, såvel som i bjerge og på stepper i det sydøstlige Europa, nordvestlige Afrika, Asien og Nordamerika.</p> <p>Om vinteren i Europa træffes fuglene i særdeleshed i Vadehavet.</p>	<p>Yngletid: Sparsomt bevoksede områder med lav vegetation, såsom tundraer og stepper.</p> <p>Træk/vinter: Stepper, i Europa på strandenge eller i opskylszonen og på diger.</p>	<p>Sommer: Insekter og andre leddyr.</p> <p>Vinter: Små frø af især af Kveller/Salturt, Strandgåsefod og forskellige arter af mælde.</p>	 4	 10–14 dage	 9–12 dage
				Andet		
				<p>Ældste fugl: 5 år og 10 måneder.</p> <p>Overvintrer i grupper. I Vadehavet optager hver gruppe omkring 2,3 km strandbred og opskylszone.</p> <p>Hvert år vender fuglene tilbage til næsten præcis samme område, som de tidligere år.</p>		

Samlet bestand (Europa)
6.300–13.300

Data i individer